

Claudio Monteverdi (1567-1643)

L'incoronazione di Poppea (òpera en tres actes)

Llibret de Giovanni Francesco Busenello (1598-1659), basat en fets històrics descrits en els *Annals* de Publi Corneli Tàcit (54-120 AD).

Personatges:

Poppea, amant de Nerone

Nerone (Neró), emperador de Roma

Ottone (Otó), noble romà

Ottavia (Octàvia), esposa de Nerone

Drusilla (Drusil·la), noble enamorada d'Ottone

Seneca (Sèneca), filòsof, preceptor de Nerone

Lucano (Lucà), amic de Nerone

Arnalta, donzella de Poppea

nutrice, dida d'Ottavia

Fortuna, deessa

Virtù (Virtut), deessa

Amore (Amor), déu

Venere (Venus), deessa

Mercurio (Mercuri), déu

Pallade (Pal·las), deessa

valletto, patge d'Ottavia

damigella, donzella d'Ottavia

Liberto, capità de la guàrdia

litore, líctor, autoritat romana

soldat primer

soldat segon

familiars

cònsuls

tribuns

amorets

SINFONIA

PROLOGO

L'acció té lloc a Roma, l'any 62 AD. Scena aerea con orizzonti bassi. Fortuna, Virtù, Amore in aria sopra nuvole. La Fortuna, la Virtù, ed Amor nell'aria contrastano di superiorità, e ne riceve la preminenza, Amore.

SIMFONIA

PRÒLEG

L'acció té lloc a Roma, l'any 62 AD. Escena aèria amb l'horitzó a baix. La Fortuna, la Virtut i Amor en l'aire competeixen en superioritat, i guanya Amor.

Fortuna

Deh, nasconditi, o Virtù,
già caduta in povertà,
non creduta deità,
nume ch'è senza tempio,
diva senza devoti, e senza altari,
dissipata,
disusata,
abborrita,
mal gradita,
ed in mio paragon sempre schernita.
Già regina, or plebea, che per comprarti
gl'alimenti e le vesti
i privilegi e i titoli vendesti.
Ogni tuo professore,
se da me sta diviso
sembra un foco dipinto
che nè scaldà, nè splende,
resta un calor sepolto
in penuria di luce;
Chi professa virtù non spera mai
di posseder ricchezza, o gloria alcuna,
se protetto non è dalla Fortuna.

Virtù

Deh, sommergeiti, mal nata,
rea chimera delle genti,
fatta deà dagl'imprudenti.
Io son la vera scala,
per cui natura al sommo ben ascende.
Io son la tramontana,
che sola insegno agl'intelletti umani
l'arte del navigar verso l'Olimpo.
Può dirsi, senza adulazione alcuna,
il puro incorruttibil esser mio
termine convertibile con dio,
che ciò non si può dir di te, Fortuna.

Amore

Che vi credete, o dee,
divider fra di voi del mondo tutto
la signoria, e 'l governo,
escludendone Amore,
nume, ch'è d'ambe voi tanto maggiore?
Io le virtudi insegno,
io le fortune domo,
questa bambina età
vince d'antichità
il tempo, e ogn'altro dio:

Fortuna

Au, amaga't, oh, Virtut,
ja caiguda en la misèria,
dea en què ningú no creu,
divinitat sense cap temple,
deïtat sense devots i sense altars,
inoperant,
negligida,
avorrida
i mal vista,
i, comparada amb mi, sempre escarnida.
Abans reina, ara plebea, que,
per comprar aliments i vestits,
has venut privilegis i títols.
Qualsevol que et professi,
si no està al meu costat,
sembla una flama pintada
que ni escalfa ni resplendeix,
es queda com un color sepultat
desproveït de llum.
No esperi mai, qui professi la virtut,
posseir cap riquesa o glòria,
si no el protegeix la Fortuna.

Virtut

Vés i enfonsa't, mal nascuda,
rea quimera dels pobles,
convertida en dea pels imprudents.
Jo sóc la veritable escala
per on ascendeix la natura al bé suprem.
Jo sóc la tramuntana,
l'única que ensenyo a l'intel·lecte humà
l'art de navegar cap a l'Olimp.
Es pot dir, sense cap adulació,
que el meu pur i incorruptible ésser
és terme equiparable a Déu,
cosa que no es pot dir de tu, Fortuna.

Amor

Qui us creieu que sou, deesses?
Us repartiu entre vosaltres la senyoria
i el govern del món sencer,
excloent-ne l'Amor, que és deïtat
molt més gran que cap de vosaltres dues!
Jo ensenyo les virtuts,
domino les fortunes,
aquesta infantil edat
guanya en antiguitat
el temps i tot altre déu:

gemelli siam l'eternitade ed io.
Riveritemi, adoratemi,
e di vostro sovrano il nome datemi.

Fortuna, Virtù

Uman non è, non è celeste core,
che contender ardisca con Amore.

Amore

Oggi in un sol certame,
l'un e l'altra di voi da me abbattuta,
dirà, che 'l mondo a' cenni miei si muta.

(Ad un cenno di Amore il cielo svanisce)

ATTO PRIMO

La scena è la città di Roma . Fuori del palazzo di Poppea, all'alba. Ottone, due Soldati della guardia di Nerone, che dormono. Ottone, amante di Poppea al schiarir dell'alba visita l'albergo della sua amata, esagerando le sue passioni amorose, e vedendo addormentate in strada le Guardie di Nerone, che in casa di Poppea dimora in contenti, compiangere le sue miserie.

Ottone

E pure io torno qui, qual linea al centro,
qual foco a sfera, e qual ruscello al mare,
e se ben luce alcuna non m'appare,
ah! so ben io, che sta 'l mio sol qui dentro.
Caro tetto amoroso,
albergo di mia vita, e del mio bene,
il passo e 'l core e ad inchinarti viene.
Apri un balcon Poppea
col bel viso in cui son le sorti mie,
previeni, anima mia, precorri il die.
Sogni, portate a volo,
fate sentire in dolce fantasia
questi sospir alla diletta mia.
Ma che veggio, infelice?
Non già fantasmi o pur notturne larve,
son questi i servi di Nerone; ahi dunque
agl'insensati venti
io diffondo i lamenti.
Necessito le pietre a deplorarmi,
adoro questi marmi,

bessons som l'Eternitat i jo.
Reverencieu-me, adoreu-me,
i doneu-me el nom de sobirà vostre.

Fortuna, Virtut

No hi ha cor humà ni celeste
que gosi disputar amb l'Amor.

Amor

Avui, en un sol debat,
l'una i l'altra, per mi vençudes, direu
que el món canvia a un senyal meu.

(A un senyal d'Amor el cel desapareix.)

ACTE PRIMER

L'escena es transforma en el palau de Poppea, a Roma. Exterior del palau a l'alba. Otó i dos soldats de la guàrdia de Neró, que dormen. Otó, a la claror de l'alba visita l'habitatge de la seva estimada, exalçant les seves passions amoroses, i, en veure adormida la guàrdia de Neró, que es troba en platxèria a casa de Poppea, es plany de les seves misèries.

Otó

I amb tot aquí retorno, com línia al centre,
com flama a les esferes i com riu a la mar,
i encara que no es vegi cap mena de llum,
ai, prou sé que el meu sol és aquí dins.
Estimat sostre amorós,
alberg de la meva vida i del meu bé,
cap a tu dirigeixo el pas i el cor.
Obre un finestral, Poppea,
amb el bell rostre que té pres el meu fat,
anuncia, ànima meva, anticipa't al dia.
Somnis, porteu en vol
sobre les ales en dolça fantasia
aquests sospirs a la meva estimada.
Però què veig, infeliç?
No pas fantasmes ni espectres nocturns,
aquests són servents de Neró; ai, així, doncs,
és als vents insensats
que escampo els meus laments.
Que em vulguin deplorar les pedres,
adoro aquests marbres,

amoreggio con lagrime un balcone,
e in grembo di Poppea dorme Nerone.
Ha condotti costoro,
per custodir sé stesso dalle frodi.
O salvezza de' prencipi infelice:
dormon profondamente i suoi custodi.
Ah, perfida Poppea,
son queste le promesse e i giuramenti
ch'accesero il cor mio?
Questa è la fede, o dio!
Io son quell'Ottone,
che ti seguì,
che ti bramò,
che ti servì,
quell' Ottone che t'adorò;
che per piegarti o intenerirti il core
di lagrime imperlò preghi devoti,
gli spirti a te sacrificando in voti.
M'assicurasti alfine
ch'abbracciate avrei nel tuo bel seno
le mie beatitudini amorose;
io di credula speme il seme sparsi,
ma l'aria e 'l cielo a' danni miei rivolto...

Ottone, i due Soldati che si risvegliano. Soldati di Nerone si svegliano, e da' patimenti sofferti in quella notte malediscono gl'amori di Poppea, e di Nerone, e mormorano della corte.

Primo soldato

Chi parla?

Ottone

Tempestò di ruine...

Primo soldato

Chi parla?

Ottone

...il mio raccolto.

Primo soldato

Chi va lì?

Secondo soldato

Camerata, camerata!...

Primo soldato

Ohimè, ancor non è dì!

amb llàgrimes faig festes a un balcó,
i a la falda de Poppea dorm Neró.
Ha portat aquests dos
per protegir-se de paranys.
Oh, infeliç salvació dels prínceps,
dormen profundament els teus custodis!
Ah, pèrfida Poppea,
¿aquestes són les promeses i juraments
que van inflamar el meu cor?
Així és la fidelitat, oh, Déu!
Jo sóc aquell Otó
que et va seguir,
que et desitjà,
que et va servir
i et va adorar, aquell Otó
que per doblegar-te i entendre-te el cor,
emperlà de llàgrimes devotes pregàries,
sacrificant-te l'esperit en els vots.
Em vas assegurar a la fi
que al teu bell si abraçades tindrien
les meves amoroses beatituds;
llavors de crèdula esperança vaig escampar,
però l'aire, i el cel, girant-se en contra meu...

Otó i els dos soldats que es desperten. Els soldats de Neró es desperten i, pels patiments soferts aquella nit, maleeixen els amors de Poppea, i malparlen de Neró i de la cort.

Soldat 1

Qui parla?

Otó

Tempestejà de ruïna...

Soldat 1

Qui parla?

Otó

...la meva collita.

Soldat 1

Qui hi ha?

Soldat 2

Camarada, camarada...

Soldat 1

Ai, que encara no és de dia!

Secondo soldato

Camerata, che fai?
Par che parli sognando.

Primo soldato

Sorgono pur dell'alba i primi rai.

Secondo soldato

Su, risvegliati tosto...

Primo soldato

Non ho dormito in tutta notte mai.

Secondo soldato

Su, risvegliati tosto,
guardiamo il nostro posto.

Primo soldato

Sia maledetto Amor, Poppea, Nerone
e Roma, e la milizia,
soddisfar io non posso alla pigrizia
un'ora, un giorno solo.

Secondo soldato

La nostra imperatrice
stilla sé stessa in pianti,
e Neron per Poppea la vilipende;
l'Armenia si ribella,
ed egli non ci pensa.
La Pannonia dà all'armi, ed ei se ne ride.

Primo soldato

Di' pur che il prence nostro ruba a tutti
per donar ad alcuni;
l'innocenza va afflitta
e i scellerati stan sempre a man dritta.

Secondo soldato

Sol del pedante Seneca si fida.

Primo soldato

Di quel vecchion rapace?

Secondo soldato

Di quel volpon sagace!

Primo soldato

Di quel reo cortigiano

Soldat 2

Camarada, què fas?
Sembla que parlis somiant.

Soldat 1

Despunken, però, els primers raigs.

Soldat 2

Desperta't de seguida...

Soldat 1

No he pogut dormir en tota la nit.

Soldat 2

Desperta't de seguida,
fem guàrdia on toca fer-la!

Soldat 1

Maleït sigui l'Amor, Poppea i Neró,
i Roma i la milícia,
no puc satisfer la peresa
ni un dia, ni una hora sola.

Soldat 2

La nostra emperadriu
en plors es consumeix,
i Neró amb Poppea la humilia;
l'Armènia es rebel·la,
i ell poc que hi pensa.
La Pannònia s'alça en armes, i ell se'n riu.

Soldat 1

Ja pots dir que el nostre príncep
roba a tots per dar-ho a uns pocs;
la innocència es veu afligida
i els aprofitats estan a l'aguait.

Soldat 2

Només del pedant Sèneca es refia.

Soldat 1

D'aquell vellot rapaç?

Soldat 2

D'aquella astuta guineu!

Soldat 1

D'aquell mal cortesà

che fonda il suo guadagno
sul tradire il compagno!

Secondo soldato

Di quell'empio architetto
che si fa casa sul sepolcro altrui.

Primo soldato

Non ridire ad alcun quel che diciamo.
Nel fidarti va scaltro;
se gl'occhi non si fidan l'un dell'altro
e però nel guardar van sempre insieme.

Ambi

Impariamo dagl'occhi,
a non trattar da sciocchi.

Primo soldato

Ma, già s'imbianca l'alba, e vien il dì.

Ambi

Taciam, Neron è qui.

*Poppea, e Nerone escono al far del giorno
amorosamente abbracciati, prendendo commiato
l'un dall'altro con tenerezze affettuose.*

Poppea

Signor, deh, non partire!
Sostien, che queste braccia
ti circondino il collo,
come le tue bellezze
circondano il cor mio.

Nerone

Poppea, lascia ch'io parta.

Poppea

Non partir, signor, deh non partire.
Appena spunta l'alba, e tu che sei
l'incarnato mio sole,
la mia palpabil luce,
e l'amoroso dì della mia vita,
vuoi sì repente far da me partita?
Deh non dir di partire
che di voce sì amara a un solo accento,
ahi perir, ahi spirar quest'alma io sento.

que fonamenta el seu guany
en l'anar traint els companys!

Soldat 2

D'aquell impiu arquitecte que es fa
la casa sobre el sepulcre dels altres.

Soldat 1

No repeteixis a ningú el que estem dient,
vés amb compte a refiar-te;
si els ulls no es fien l'un de l'altre,
en el mirar, però, van sempre junts.

Tots dos soldats

Que els ulls ens ensenyin
a no caure en ruqueries.

Soldat 1

Però ja clareja l'aurora, es fa de dia.

Tots dos soldats

Callem, Neró és aquí.

*Poppea i Neró surten en fer-se de dia
amorosament abraçats i s'acomiaten amb
afectuosa tendresa.*

Poppea

Senyor, no te'n vagis!
Deixa que aquests braços
et rodegin el coll,
igual que les teves belleses
em rodegen el cor.

Neró

Poppea, deixa'm marxar.

Poppea

No te'n vagis, senyor, no marxis.
A penes despunta l'alba i tu,
que ets el meu sol encarnat,
la meva llum palpable,
l'amorós dia de la meva vida,
ja vols de sobte separar-te de mi?
Ah, no diguis que vols marxar,
que només de sentir un mot tan amarg,
ai, sento l'ànima morir, expirar.

Nerone

La nobiltà de' nascimenti tuoi
non permette che Roma sappia
che siamo uniti, in fin ch'Ottavia...

Poppea

In fin che...

Nerone

In fin ch'Ottavia non rimane esclusa...

Poppea

Non rimane...

Nerone

In sin ch'Ottavia non rimane esclusa
col ripudio da me.

Poppea

Vanne ben mio...

Nerone

In un sospir che vien
dal profondo del cor,
includo un bacio, o cara, et un a Dio:
si rivedrem ben tosto, idolo mio.

Poppea

Signor, sempre mi vedi,
anzi mai non mi vedi.
Perché s'è ver, che nel tuo cor io sia,
entro al tuo sen celata,
non posso da' tuoi lumi esser mirata.

Nerone

Adorati miei rai,
deh restatevi omai!
Rimanti, o mia Poppea,
cor, vezzo, e luce mia.

Poppea

Deh non dir di partire,
che di voce sì amara a un solo accento
ahi perir, ahi spirar quest'alma io sento.

Nerone

Non temer, tu stai meco a tutte l'ore,
splendor negl'occhi, e deità nel core.

Neró

La noblesa dels meus orígens
no permet que Roma sàpiga
que estem units, mentre Octàvia...

Poppea

Mentre Octàvia...

Neró

...no sigui apartada de mi...

Poppea

No sigui...

Neró

Fins que Octàvia no sigui
apartada de mi pel repudi.

Poppea

Vés, amor meu...

Neró

En un sospir que ve
del fons del meu pit,
incloc un bes, estimada, i un adéu;
ben aviat ens tornarem a veure, ídol meu.

Poppea

Senyor, sempre em veus
i tanmateix no em veus mai.
Perquè si és cert que t'estic al cor,
i al fons del fons em tens amagada,
no em poden els teus ulls mirar.

Neró

Adorats ulls,
au, va, resteu!
Roman, Poppea meva,
cor, gràcia, claror meva!

Poppea

Ah, no diguis que vols marxar,
que només de sentir un mot tan amarg,
ai, sento l'ànima morir, expirar.

Neró

No temis, et porto amb mi tothora,
esplendor als ulls, deessa al cor.

Poppea

Tornerai?

Nerone

Se ben io vo
pur teco io sto.

Poppea

Tornerai?

Nerone

Il cor dalle tue stelle
mai non si disvelle.

Poppea

Tornerai?

Nerone

Io non posso da te viver disgiunto
se non si smembra la unità del punto.

Poppea

Tornerai?

Nerone

Tornerò.

Poppea

Quando?

Nerone

Ben tosto.

Poppea

Ben tosto, me 'l prometti?

Nerone

Te 'l giuro.

Poppea

E me l'osserverai?

Nerone

E s'a te non verrò, tu a me verrai.

Poppea

A Dio...

Poppea

Tornaràs?

Neró

Encara que me'n vagi,
estic amb tu.

Poppea

Tornaràs?

Neró

De les teves estrelles
el cor mai no es pot apartar.

Poppea

Tornaràs?

Neró

No puc viure separat de tu,
igual que la unitat no es pot partir.

Poppea

Tornaràs?

Neró

Tornaré.

Poppea

Quan?

Neró

Ben aviat.

Poppea

Ben aviat, ho promets?

Neró

T'ho juro.

Poppea

I ho respectaràs?

Neró

Si a tu no vinc, vindràs tu a mi.

Poppea

Adéu...

Nerone

A Dio...

Poppea

Neron, Neron, a Dio!

Nerone

Poppea, Poppea, a Dio!

Poppea

Addio, Nerone, a Dio!

Nerone

A Dio, Poppea, ben mio!

*Poppea con Arnalta vecchia sua consigliera
discorre della speranza sua alle grandezze;
Arnalta la documenta, e ammaestra a non fidarsi
tanto de' grandi, né di confidar tanto nella
Fortuna.*

Poppea

Speranza, tu mi vai
il cor accarezzando.
Speranza, tu mi vai
il genio lusingando,
e mi circondi intanto
di regio sì, ma immaginario manto.
No, non temo, no, di noia alcuna,
per me guerreggia Amor, e la Fortuna.

Arnalta

Ahi figlia, voglia il cielo,
che questi abbracciamenti
non sian un giorno i precipizi tuoi.

Poppea

No, non temo, no, di noia alcuna.

Arnalta

L'imperatrice Ottavia ha penetrati
di Neron gli amori,
ond'io pavento e temo
ch'ogni giorno, ogni punto
sia di tua vita il giorno, il punto estremo.

Poppea

Per me guerreggia Amor, e la Fortuna.

Neró

Adéu...

Poppea

Neró, Neró, adéu!

Neró

Poppea, Poppea adéu!

Poppea

Adéu, Neró, adéu!

Neró

Poppea, adéu, tresor!

*Poppea amb Arnalta, la seva vella consellera,
parla de la seva esperança de grandesa; Arnalta
li aconsella que no es refii gaire dels grans, i que
no confii tant en la Fortuna.*

Poppea

Esperança, m'estàs
acariciant el cor.
Esperança, m'estàs
afalagant l'esperit,
i encara m'embolcalles
de regi, però imaginari mantell.
No, no temo cap entrebanc,
per mi guerreja Amor i la Fortuna.

Arnalta

Ai, filla, vulgui el cel
que aquestes abraçades
no siguin un dia la teva desgràcia.

Poppea

No, no temo cap entrebanc.

Arnalta

L'emperadriu Octàvia ha descobert
els amors de Neró,
i per això m'espanto i temo
que qualsevol dia, qualsevol instant
pugui ser el teu darrer dia, l'instant postrem.

Poppea

Per mi guerreja Amor i la Fortuna.

Arnalta

La pratica coi regi è perigliosa,
l'amor e l'odio non han forza in essi,
sono gli affetti lor puri interessi.
Se Neron t'ama, è mera cortesia,
s'ei t'abbandona, non te n' puoi dolere.
Per minor mal ti converrà tacere.

Poppea

No, non temo, no, di noia alcuna.

Arnalta

Con lui tu non puoi mai trattar del pari,
e se le nozze hai per oggetto e fine,
mendicando tu vai le tue ruine.

Poppea

No, non temo, no, di noia alcuna.

Arnalta

Mira, mira Poppea,
dove il prato è più ameno e diletto,
stassi il serpente ascoso.
Dei casi le vicende son funeste,
la calma è profezia delle tempeste.

Poppea

No, non temo, no, di noia alcuna,
per me guerreggia Amor, e la Fortuna.

Arnalta

Ben sei pazza, se credi
che ti possano far contenta e salva
un garzon cieco ed una donna calva.

*Gli appartamenti imperiali Ottavia imperatrice
esagera gl'affanni suoi con la nutrice, detestando
i mancamenti di Nerone suo consorte. La Nutrice
scherza seco sopra novelli amori per traviarla da'
cupi pensieri; Ottavia resistendo costantemente
persevera nell'afflizioni.*

Ottavia

Disprezzata regina,
del monarca romano afflitta moglie,
che fo, ove son, che penso?
O delle donne miserabil sesso:
se la natura e 'l cielo

Arnalta

Freqüentar els reis és perillós,
l'amor i l'odi en ells no tenen força,
els seus afectes són purs interessos.
Si Neró t'estima és per mera cortesia,
si t'abandona no et podràs plànyer.
Pel menor mal et convindria callar.

Poppea

No, no temo cap entrebanc.

Arnalta

Amb ell mai no podràs estar a l'altura
i si les noces persegueixes com a fi
vas pidolant la teva ruïna.

Poppea

No, no temo cap entrebanc.

Arnalta

Mira, mira, Poppea,
on el prat és més amè i deliciós
sempre hi ha una serp oculta.
Les mudances de l'atzar són funestes,
la calma és profecia de tempesta.

Poppea

No, no temo, no, cap entrebanc.
per me guerreggia Amor, e la Fortuna.

Arnalta

Ben boja ets, si creus
que et poden fer contenta i salvar-te
un noiet cec i una dona calba.

*Les estances imperials. L'emperadriu Octàvia
parla de les seves penes amb la dida, maleint els
mancaments del seu espòs Neró. La dida fa
broma sobre uns nous amors per treure-li del
cap els foscos pensaments. Octàvia insisteix
constantment a mostrar les seves afliccions.*

Octàvia

Reina menyspreada,
afligida esposa del monarca romà,
què faig, què sóc, què penso?
Oh, míser sexe de les dones!
Si la natura i el cel

libere ci produce,
il matrimonio c'incatena serve.
Se concepiamo l'uomo,
o delle donne miserabil sesso,
al nostr'empio tiran formiam le membra,
allattiamo il carnefice crudele
che ci scarna e ci svena,
e siam costrette per indegna sorte
a noi medesme fabricar la morte.
Nerone, empio Nerone,
marito, o dio, marito
bestemmiato pur sempre,
e maledetto dai cordogli miei,
dove, ohimè, dove sei?
In braccio di Poppea,
tu dimori felice e godi, e intanto
il frequente cader de' pianti miei
pur va quasi formando
un diluvio di specchi, in cui tu miri,
dentro alle tue delizie, i miei martiri.
Destin, se stai lassù,
Giove ascoltami tu,
se per punir Nerone
fulmini tu non hai,
d'impotenza t'accuso,
d'ingiustizia t'incolpo;
ahi, trapasso tropp'oltre, e me ne pento,
sopprimo e seppellisco
in taciturne angosce il mio lamento.

Nutrice

Ottavia, Ottavia...

Ottavia

O ciel, deh, l'ira tua s'estingua,
non provi i tuoi rigori il fallo mio...

Nutrice

Ottavia, o tu dell'universe genti
unica imperatrice...

Ottavia

Errò la superficie, il fondo è pio,
innocente fu il cor, peccò la lingua.

Nutrice

...odi, odi.

Di tua fida nutrice odi gli accenti.

ens creen lliures,
el matrimoni ens fa esclaves.
Si concebem un home,
formem els membres
del nostre impiu tirà,
alletem el cruel botxí
que ens descarna i ens degolla,
i una indigna sort ens obliga
a fabricar la nostra pròpia mort.
Neró, impiu Neró,
marit, oh Déu, marit,
tothora denigrat
i maleït pels meus dolors,
on ets, ai las, on ets?
Als braços de Poppea
restes feliç, gaudint, i mentrestant
la caiguda freqüent del meu plor
ja gairebé ha format un diluvi
de miralls, on tu contemples, immers
en les teves delícies, els meus turments.
Destí, si ets allà dalt,
Júpiter, escolta'm tu,
si per castigar Neró
no tens cap llamp,
t'acusaré d'impotència
i et culparé d'injustícia;
ai, vaig massa lluny, i me'n penedeixo,
suprimeixo i sepulto
el meu lament en taciturnes angoixes.

Dida

Octàvia, Octàvia...

Octàvia

Oh, cel, fes que s'apagui la teva ira,
que el meu error no provoqui el teu rigor...

Dida

Octàvia, oh, tu, dels pobles
de l'univers única emperadriu...

Octàvia

Ha errat la superfície, el fons és pietós,
innocent ha estat el cor, la llengua ha pecat.

Dida

...escolta, escolta

el que et diu la teva dida fidel.

Se Neron perso ha l'ingegno,
di Poppea ne' godimenti,
scegli alcun, che di te degno,
d'abbracciarti si contenti.
Se l'ingiuria a Neron tanto diletta,
abbi piacer tu ancor nel far vendetta.

Ottavia

O, mia cara Nutrice:
la donna assassinata dal marito
per adultere brame,
resta oltraggiata sì, ma non infame!
Per il contrario resta
lo sposo inonorato,
se il letto marital li vien macchiato.

Nutrice

Figlia e signora mia, tu non intendi
della vendetta il principale arcano.
Fa' riflesso al mio discorso,
ch'ogni duol ti sarà gioia.

Ottavia

Se non ci fosse né l'onor, né dio,
sarei nume a me stessa, e i falli miei
con la mia stessa man castigherei,
e però lunge dagli errori intanto
divido il cor tra l'innocenza e 'l pianto.

*Seneca consola Ottavia ad esser costante.
Valletto paggio d'Ottavia per trattenimento
dell'imperatrice burla Seneca al quale Ottavia
si raccomanda, e va a porger preghiere al
tempio.*

Seneca

Ecco la sconsolata
Donna, assunta all'impero
per patir il servaggio: o gloriosa
del mondo imperatrice,
sovra i titoli eccelsi
degli'insigni avi tuoi cospicua e grande,
la vanità del pianto
degli'occhi imperiali è ufficio indegno.
Ringrazia la Fortuna,
che con i colpi suoi
ti cresce gl'ornamenti.
La cote non percossa

Si Neró ha perduto el senderi
entre les carícies de Poppea,
escull algú digne de tu
que s'alegri d'abraçar-te.
Si la injúria tant delecta Neró,
complau-te tu també en la venjança.

Octàvia

Oh, estimada dida:
la dona assassinada pel marit
amb desitjos adúlter,
queda ultratjada, sí, però no infame!
Al contrari, l'espòs
resta deshonorat
si se li macula el llit marital.

Dida

Filla i senyora meva, no entens
el principal secret de la venjança.
Reflexiona sobre el que et dic,
car tot dolor joia et serà.

Octàvia

Si no hi hagués ni honor, ni Déu,
seria la meva pròpia deïtat,
i els errors amb pròpia mà castigaria,
Però, lluny dels errors, tinc el cor mentrestant
dividit entre el plor i la innocència.

*Sèneca consola Octàvia perquè sigui constant.
Un patge, criat d'Octàvia, per distreure
l'emperadriu es burla de Sèneca, a qui Octàvia
s'encomana, i va a dipositar les pregàries al
temple.*

Sèneca

Vet aquí la desconsolada dona,
elevada a l'imperi per patir
l'esclavatge, oh, gloriosa
emperadriu del món,
encara superior als títols excelsos
dels teus insignes avantpassats!
La vanitat del plor és indigne ofici
dels ulls imperials.
Dóna gràcies a la Fortuna,
que amb els seus cops
t'enriqueix els ornaments.
El sílex no colpejat

non può mandar faville;
tu dal destin colpita
produci a te medesima alti splendori
di vigor, di forza,
glorie maggiori assai, che la bellezza.
La vaghezza del volto, i lineamenti,
ch'in apparenza illustre
risplendon coloriti, e delicati,
da pochi ladri di ci son rubati.
Ma la Virtù costante
usa a bravar le stelle, il fato, e 'l caso,
 giammai non vede occaso.

Ottavia

Tu mi vai promettendo
balsamo dal veleno,
e glorie da' tormenti.
Scusami, questi son, Seneca mio,
vanità speciose,
studiati artifici,
inutili rimedi agl'infelici.

Valletto

Madama, con tua pace,
io vo' sfogar la stizza, che mi move
il filosofo astuto, il gabba Giove.
M'accende pure a sdegno,
questo miniator di bei concetti.
Non posso star al segno, no
mentre egli incanta altrui con aurei detti.
Queste del suo cervel mere invenzioni,
le vende per misteri e son canzoni!
Madama, s'ei... sternuta o s'ei sbadiglia...
presume d'insegnar cose morali,
e tanto l'assottiglia,
che moverebbe il riso a' miei stivali.

Ottavia

Neron tenta il ripudio
della persona mia
per isposar Poppea. Si divertisca,
se divertir si può sì indegno esempio.
Tu per me prega il popol e 'l senato,
ch'io mi riduco, a porger voti al tempio.

Valletto

Se tu non dài soccorso
alla nostra regina, in fede mia,

no pot treure espurnes;
tu, colpida pel destí, et fas
a tu mateixa grans esplendors
de vigor i fortaleza,
glòries força majors que la bellesa.
La formosor del rostre i els trets,
que en aparença il·lustre
resplendeixen acolorits i delicats,
aviat els dies lladres ens els prenen.
Però la Virtut constant desafia
les estrelles, i el fat i l'atzar,
i mai no veu l'ocàs.

Octàvia

Tu ara em promets
bàlsam a partir del verí,
i glòries a partir dels turments.
Perdona, Sèneca meu, això són
vanitats, tot d'aparences,
artificis estudiats,
inútils remeis per als infeliços.

Patge

Senyora, si em permeteu,
vull desfogar la tírria que em produeix
l'astut filòsof, l'enganya déus.
M'inflama de còlera
aquest miniaturista dels bells conceptes.
No em puc estar de braços plegats
mentre encanta els altres amb mots daurats.
Les meres invencions del seu cervell
les fa passar per misteris, i són cançonetes!
Senyora, fins quan esternuda o badalla...
presumeix d'ensenyar coses morals,
i tant les aprima que faria riure
les meves sandàlies.

Octàvia

Neró intenta el repudi
de la meva persona
per tal d'esposar Poppea, que es diverteixi,
si es pot divertir un tan indigne exemple.
Tu, per mi, prega el poble i el Senat,
que jo em limitaré a fer ofrenes al temple.

Patge

Si no prestes ajut
a la nostra reina, a fe que

che vo' accenderti il foco,
e nella barba, e nella libreria...
in fede mia.

*Seneca fa considerazione sopra le grandezze
transitorie del mondo.*

Seneca

Le porpore regali e imperatrici, grandezze
d'acute spine e triboli conteste,
sotto forma di veste
sono il martirio a' precipi infelici;
le corone eminenti
servono solo a indiademar tormenti.
Delle regie grandezze
si veggono le pompe e gli splendori,
ma stan sempre invisibili i dolori.

*Pallade in aria predice la morte a Seneca,
promettendoli che se doverà certo morire glielo
farà di novo intender per bocca di Mercurio, e
ciò per esser come uomo virtuoso suo caro e
diletto; venendo ringraziata sommamente da
Seneca.*

Pallade

Seneca, io veggo in cielo infausti rai
che minacciano te d'alte ruine;
s'oggi verrà della tua vita il fine,
pria da Mercurio avvisi certi avrai.

Seneca

Venga la morte pur; costante e forte,
vincerò gli accidenti e le paure;
dopo il girar delle giornate oscure
è di giorno infinito alba la morte.

*Nerone con Seneca discorre, dicendo voler
adempire alle sue voglie. Seneca moralmente, e
politicamente gli risponde dissuadendolo, Nerone
si sdegna, e lo scaccia dalla sua presenza*

Nerone

Son risoluto al fine
o Seneca, o maestro,

t'encendré la toga,
la barba i la biblioteca...
a fe que sí!

*Sèneca disserta sobre les grandeses transitòries
del món.*

Sèneca

Les porpres i les grandeses reials,
teixides d'agudes espines i tribulacions
en forma de vestits,
són un martiri per a prínceps infeliços;
les corones eminentes serveixen
només per enjoiar els turments.
De les règies grandeses
es veuen les pompes i esplendors,
però sempre hi ha, invisibles, els dolors.

*Pal·las a l'aire prediu la mort a Sèneca i li
promet que si realment ha de morir l'hi farà
saber per boca de Mercuri, només pel fet de ser
un home virtuós, ben vist i estimat; Sèneca l'hi
agraeix encaridament.*

Pal·las

Sèneca, veig al cel infaustos senyals
que t'amenacen amb gran ruïna;
si avui s'esdevé la fi de la teva vida,
abans en tindràs avís per part de Mercuri.

Sèneca

Vingui, doncs, la mort; fort i constant,
venceré les desgràcies i les pors.
Després del gir de les fosques jornades,
la mort és l'alba del dia infinit.

*Neró parla amb Sèneca, dient que vol dur a
terme els seus desitjos. Sèneca, moralment i
políticament intenta dissuadir-lo. Neró s'empipa
i el fa fora de la seva presència.*

Neró

Estic del tot decidit,
oh, Sèneca, oh, mestre,

di rimuovere Ottavia
dal posto di consorte,
e di sposar Poppea.

Seneca

Signor, nel fondo della maggior dolcezza
spesso giace nascosto il pentimento.
Consigliar scellerato è 'l sentimento,
ch'odia le leggi, e la ragion disprezza.

Nerone

La legge è per chi serve, e se vogl'io,
posso abolir l'antica e indur le nove;
è partito l'impero, è 'l ciel di Giove,
ma del mondo terren lo scettro è mio.

Seneca

Sregolato voler non è volere,
ma, dirò con tua pace, egli è furore.

Nerone

La ragione è misura rigorosa
per chi ubbidisce e non per chi comanda.

Seneca

Anzi l'irragionevole comando
distrugge l'ubbidienza.

Nerone

Lascia i discorsi, io voglio a modo mio.

Seneca

Non irritar il popolo e 'l senato.

Nerone

Del senato e del popolo non curo.

Seneca

Cura almeno te stesso, e la tua fama.

Nerone

Trarrò la lingua a chi vorrà biasmarmi.

Seneca

Più muti che farai, più parleranno.

Nerone

Ottavia è infrigidita ed infeconda.

a apartar Octàvia
del lloc d'esposa meva
i a casar-me amb Poppea.

Sèneca

Senyor, al fons de la major dolcesa
sovint s'hi amaga el penediment.
Mal conseller és el sentiment,
car odia les lleis i menysprea la raó.

Neró

La llei és per als qui serveixen, i si vull
puc abolir l'antiga i fer-ne una de nova;
l'imperi està partit, el cel és de Júpiter,
però el ceptre del món terrenal és meu.

Sèneca

Voler sense regles no és voler,
sinó (amb el vostre perdó) desmesura.

Neró

La raó és mesura rigorosa
per a qui obeeix, no per a qui mana.

Sèneca

Manar de forma no raonable
destrueix l'obediència.

Neró

Prou discursos, faré el que em plagui.

Sèneca

No irritis el poble i el Senat.

Neró

Em preocupen poc el poble i el Senat.

Sèneca

Preoccupat, doncs, per tu i la teva fama.

Neró

Li arrencaré la llengua a qui em blasmi.

Sèneca

Com més muts facis, més parlaran.

Neró

Octàvia és frígida i estèril.

Seneca

Chi ragione non ha, cerca pretesti.

Nerone

A chi può ciò che vuol, ragion non manca.

Seneca

Manca la sicurezza all'opre ingiuste.

Nerone

Sarà sempre più giusto il più potente.

Seneca

Ma chi non sa regnar sempre può meno.

Nerone

La forza è legge in pace...

Seneca

La forza accende gli odi...

Nerone

...e spada in guerra...

Seneca

...e turba il sangue...

Nerone

...e bisogno non ha della ragione.

Seneca

La ragione regge gl'uomini e gli dèi.

Nerone

Tu mi forzi allo sdegno; al tuo dispetto,
e del popol in onta e del senato
e d'Ottavia, e del cielo, e dell'abisso,
siansi giuste od ingiuste le mie voglie,
oggi, oggi Poppea sarà mia moglie!

Seneca

Il partito peggior sempre sovrasta
quando la forza alla ragion contrasta.

*Poppea con Nerone discorrono de' contenti
passati, restando Nerone preda delle bellezze di
Poppea, promettendoli volerla crear imperatrice,
e da Poppea venendo messo in disgrazia di lui*

Sèneca

Qui no té raó busca pretextos.

Neró

A qui pot fer el que vol no li falten raons.

Sèneca

A les obres injustes els falta seguretat.

Neró

Sempre serà més just el més poderós.

Sèneca

I qui no sap regnar, cada cop pot menys.

Neró

La força és llei en la pau...

Sèneca

La força encén els odis...

Neró

...i és l'espasa en la guerra...

Sèneca

...i torba la sang...

Neró

...i no necessita la raó per a res.

Sèneca

La raó governa els homes i els déus.

Neró

M'empenys a la còlera, però malgrat tu,
a desgrat del poble i del senat,
i d'Octàvia, i del cel i de l'abisme,
tant si són justos com si no els meus desitjos,
avui Poppea serà la meva dona!

Sèneca

El pitjor partit sempre hi surt guanyant
quan la força s'oposa a la raó.

*Poppea amb Neró parlen dels goigs passats.
Neró està atrapat per la bellesa de Poppea i li
promet que la farà emperadriu. Sèneca, caigut
en desgràcia als ulls de Poppea, encén la ira de*

Seneca, Nerone adirato gli decreta la morte, Poppea fa voto ad Amore per l'esaltazione delle sue grandezze, e da Ottone, che se ne sta in disparte, viene inteso e osservato il tutto.

Poppea

Come dolci, signor, come soavi
riuscirono a te la notte andata
di questa bocca i baci?

Nerone

Più cari i più mordaci.

Poppea

Di questo seno i pomi?

Nerone

Mertan le mamme tue più dolci nomi.

Poppea

Di queste braccia mie gli stretti amplessi?

Nerone

Idolo mio, deh in braccio ancor t'avessi!
Poppea respiro appena;
miro le labbra tue,
e mirando recupero con gl'occhi
quello spirto infiammato,
che nel baciarti, o cara, in te diffusi.
Non è, non è più in cielo il mio destino,
ma sta dei labbri tuoi nel bel rubino.

Poppea

Signor, le tue parole son sì dolci,
ch'io nell'anima mia
le ridico a me stessa,
e l'interno ridirle
necessita al deliquio il cor amante.
Come parole le odo,
come baci io le godo;
son de' tuoi cari detti
i sensi sì soavi, e sì vivaci,
che, non contenti di blandir l'udito,
mi passano a stampar sul cor i baci.

Nerone

Quell'eccelso diadema ond'io sovrasto
degl'uomini, e de' regni alle fortune,
teco divider voglio,

Neró, que el condemna a mort. Poppea fa vots a Amor pel seu acreixement de grandesa, i Otó, que s'està a part, ho sent tot.

Poppea

Com de dolços i suaus vas trobar,
senyor, la nit passada
els besos d'aquesta boca?

Neró

Més cars i més feridors.

Poppea

I aquestes fruites del meu pit què?

Neró

Dolços noms mereixen les teves mamelles.

Poppea

I les meves estretes abraçades què?

Neró

Ídol meu, ah, si encara et tingués als braços!
Poppea, a penes respiro;
miro els teus llavis,
i mirant recupero amb els ulls
aquell esperit inflammat que,
en besar-te, et vaig infondre.
El meu destí ja no és al cel, no,
sinó en el bell robí dels teus llavis.

Poppea

Senyor, les teves paraules són tan dolces
que jo me les dic a mi mateixa,
en el meu esperit,
i aquest repetir-les
porta al defalliment el cor amant.
Com paraules les sento,
com besos en gaudeixo;
dels teus preuats mots
els sentiments són tan suaus i vius
que, no contents d'afalagar l'oïda,
em venen a estampar al cor besades.

Neró

L'excelsa diadema amb què domino
la fortuna d'homes i regnes,
vull amb tu compartir,

e allor sarò felice
quando il titol avrai d'imperatrice;
ma che dico, o Poppea!
Troppo picciola è Roma ai merti tuoi,
troppo angusta è l'Italia alle tue lodi,
e al tuo bel viso è basso paragone
l'esser detta consorte di Nerone;
e han questo svantaggio i tuoi begl'occhi,
che, trascendendo i naturali esempi,
e per modestia non toccando i cieli,
non ricevon tributo d'altro onore,
che di solo silenzio, e di stupore.

Poppea

A speranze sublimi il cor innalzo
perché tu lo comandi,
e la modestia mia riceve forza;
ma troppo s'attraversa ed impedisce
delle regie promesse il fin sovrano.
Seneca, il tuo maestro,
quello stoico sagace,
quel filosofo astuto,
che sempre tenta persuader altrui
che il tuo scettro dipende sol da lui...

Nerone

Che? che?

Poppea

Che il tuo scettro dipende sol da lui...

Nerone

Quel decrepito pazzo...

Poppea

Quel, quel!

Nerone

...ha tanto ardire?

Poppea

Ha tanto ardire.

Nerone

(Gli soldati)

Olà, vada un di voi
a Seneca volando, e imponga a lui,
che in questo giorno ei mora.

i llavors seré felix,
quan t'anomenin emperadriu!
Però què dic, Poppea!
Roma és massa petita per als teus mèrits,
massa estreta per lloar-te és Itàlia,
i un baix valor és per al teu rostre bell
ser tinguda per l'esposa de Neró;
i els bells ulls tenen el desavantatge
que, depassant els naturals exemples
i no temptant els cels per modèstia,
no reben tribut de cap altre honor
que no sigui el silenci i l'estupor.

Poppea

A esperances sublims el cor s'enlaira
perquè tu el comandis,
i la meva modèstia recapta força.
Però massa coses destorben i impedeixen
l'objectiu sobirà de les teves promeses.
Sèneca, el teu mestre,
aquest estoic sagaç,
aquest filòsof astut
que sempre intenta persuadir els altres,
fa que el teu ceptre depengui només d'ell...

Neró

Què? Què?

Poppea

D'ell tan sols depèn el teu ceptre.

Neró

Aquell boig decrepít...

Poppea

Aquell, aquell!

Neró

...a tant s'atreveix?

Poppea

Sí, gosa, gosa.

Neró

(als soldats)

Ei, que un de vosaltres vagi
volant a buscar Sèneca, i li faci
saber que avui mateix ha de morir.

(Fra sé)

Vo' che da me l'arbitrio mio dipenda,
non da concetti e da sofismi altrui;
rinnegherei per poco
le potenze dell'anima, s'io credessi
che servilmente indegne
si movessero mai col moto d'altre.

(A Poppea)

Poppea, sta di buon core,
oggi vedrai ciò che sa far Amore.
(Nerone esce)

*Ottone con Poppea palesa le sue morte speranze
con lei, e da passione amorosa la rinfaccia, Poppea
si sdegnava, e sprezzandolo parte dicendo esser
soggetta a Nerone.*

Ottone

Ad altri tocca in sorte
bere il licor, e a me guardar il vaso,
aperte stan le porte
a Neron, ed Otton fuori è rimaso;
sied'egli a mensa a satollar sue brame,
in amaro digiun mor'io di fame.

Poppea

Chi nasce sfortunato
di sé stesso si dolga, e non d'altrui;
del tuo penoso stato
aspra cagion, Otton, non son, né fui;
il destin getta i dadi, e i punti attende:
l'evento, o buono o reo, da lui dipende.

Ottone

Sperai che quel macigno,
bella Poppea, che ti circonda il core,
fosse d'amor benigno
intenerito a pro del mio dolore,
or del tuo bianco sen la selce dura
di mie morte speranze è sepoltura.

Poppea

Deh, non più rinfacciarmi,
porta, deh porta il martellino in pace,
cessa di più tentarmi,
al cenno imperial Poppea soggiace;

(a si mateix)

Vull que el meu arbitri de mi depengui
i no de conceptes i sofismes d'un altre.
Ben poc em costaria renegar
les potències de l'ànima, si cregués
que, servilment indignes,
es movien pels impulsos d'un altre.

(a Poppea)

Poppea, coratge, avui
veuràs el que sap fer Amor.
(Se'n va.)

*Otó fa sentir a Poppea les seves mortes
esperances i li retreu la passió amorosa que ara
mostra, ella s'enfada i el deixa sol, despitat,
dient-li que està sotmesa a Neró.*

Otó

A d'altres els toca la sort
de beure el licor, i a mi de mirar el vas;
obertes estan les portes
a Neró, i Otó s'ha de quedar a fora;
ell seu a taula per sadollar els seus desitjos
i jo moro de fam en amarg dejuni.

Poppea

Qui neix desafortunat que es planyi
de si mateix, no pas dels altres;
del teu penós estat, Otó,
no sóc, ni he estat l'aspre motiu;
el destí llança els daus, i a esperar els punts:
el resultat, bo o dolent, d'ell depèn.

Otó

Esperava, bella Poppea, que el marbre
que t'envolta el cor, Amor benigne
aconseguiria entendre
en pro del meu dolor,
però la pedra dura del teu blanc pit
és de les mortes esperances sepultura.

Poppea

Au, va, prou de retrets!
Porta el teu farcell amb calma,
para ja de temptar-me,
sotmesa està Poppea al gest imperial;

ammorza il foco omai, temprà gli sdegni;
io lascio te per arrivar ai regni.

Ottone

E così, e così l'ambizione
sovra ogni vizio tien la monarchia.

Poppea

Così, così la mia ragione
incolpa i tuoi capricci di pazzia.

Ottone

È questo del mio amor il guiderdone?

Poppea

O là, non più,...

Ottone

È questo del mio amor il guiderdone?

Poppea

Non più, non più, son di Nerone.

*Ottone amante disperato imperversa con
l'animo contro Poppea.*

Ottone

Otton, torna in te stesso,
il più imperfetto sesso
non ha per sua natura
altro d'uman in sé, che la figura.
Otton, torna in te stesso,
costei pensa al comando, e se ci arriva
la mia vita è perduta...
Otton, torna in te stesso,
ella temendo che risappia Nerone
i miei passati amori,
ordirà insidie all'innocenza mia,
indurrà co' la forza un che m'accusi
di lesa maestà di fellonia,
la calunnia, da' grandi favorita,
distrugge agl'innocenti onor, e vita.
Vo' prevenir costei
col ferro o col veleno,
non mi vo' più nutrir il serpe in seno.
A questo, a questo fine
dunque arrivar dovea
l'amor tuo, perfidissima Poppea!

apaivaga el foc un poc i temprà la còlera:
jo et deixo per atènyer un tron.

Otó

I així l'ambició manté,
sobre tot altre vici, la monarquia.

Poppea

Així el meu seny
acusa de follia els teus capricis.

Otó

Aquest és el premi del meu amor?

Poppea

Va, prou...

Otó

Aquest és el premi del meu amor?

Poppea

Va, prou, prou, sóc de Neró.

*Otó, amant desesperat, bescanta amb tota
l'ànima Poppea.*

Otó

Otó, reprèn els teus sentits,
el més imperfecte sexe
no té, per naturalesa,
altra cosa d'humà que la figura.
Otó, reprèn els teus sentits.
Ella pensa en el poder, i si hi arriba,
la meva vida no valdrà res...
Otó, reprèn els teus sentits.
Ella, tement que Neró sàpiga,
els meus passats amors, ordirà
insídies contra la meva innocència,
farà per força que algú m'accusi
de lesa majestat, de fellonia.
La calúnnia escampada pels grans
destrueix honor i vida d'innocents.
M'hi avançaré
amb l'arma o el verí,
no vull nodrir més la serp al pit.
A aquest final, doncs,
havia d'arribar el teu amor,
més que pèrfida Poppea!

Ottone di già amante di Drusilla dama di corte, vedendosi sprezzato da Poppea rinnova seco gl'amori promettendoli lealtà. Drusilla resta consolata del ricuperato suo affetto, e fornisce l'atto primo.

Drusilla

Pur sempre di Poppea,
o con la lingua, o col pensier discorri.

Ottone

Discacciato dal cor viene alla lingua,
e dalla lingua è consegnato ai venti
il nome di colei
ch'infedele tradì gl'affetti miei.

Drusilla

Il tribunal d'Amor
tal or giustizia fa:
di me non hai pietà,
altri si ride, Otton, del tuo dolor.

Ottone

A te di quanto son,
bellissima donzella
or fo libero don;
ad altri mi ritolgo,
e solo tuo sarò, Drusilla mia.
Perdona, o dio, perdona
il passato scortese mio costume.

Drusilla

Già l'oblio seppelli
gl'andati amori?
È ver, Otton, è ver,
ch'a questo fido cor il tuo s'unì?

Ottone

È ver, Drusilla, Drusilla, è ver, sì, sì.

Drusilla

Temo che tu mi dica la bugia.

Ottone

No, no, Drusilla, Drusilla, no.

Drusilla

Otton, Otton, non so, non so.

Otó, que ja havia estat amant de Drusil·la, dama de la cort, en veure's menyspreat per Poppea, renova els amors amb ella, tot prometent-li lleialtat. Drusil·la es consola amb l'afecte recuperat d'Otó.

Drusil·la

Sempre pendent de Poppea,
sigui amb la llengua o el pensament.

Otó

Arrencat del cor, ve a la llengua,
i de la llengua és enviat al vent
el nom d'aquella que, infidel,
ha traït els meus afectes.

Drusil·la

El tribunal d'Amor
de vegades fa justícia:
de mi no tens pietat,
i d'altres riuen, Otó, del teu dolor.

Otó

A tu de tot el que sóc,
bellíssima donzella,
faig ara lliure do;
m'oblido d'altres
i sols teu seré, Drusil·la meva.
Perdona, oh, déu, perdona
el meu descortès comportament passat.

Drusil·la

¿Ja l'oblit ha sepultat
els amors passats?
¿És cert, Otó, és cert
que al meu cor fidel el teu s'ha unit?

Otó

És cert, Drusil·la, és cert, sí.

Drusil·la

Em temo que dius mentida.

Otó

No, no, Drusil·la, no.

Drusil·la

Otó, Otó, no ho sé, no ho sé...

Ottone

Teco non può mentir la fede mia.

Drusilla

M'ami?

Ottone

Ti bramo.

Drusilla

E come in un momento?

Ottone

Amor è foco, e subito s'accende.

Drusilla

Sì sùbite dolcezze
gode lieto il mio cor, ma non l'intende.
M'ami?

Ottone

Ti bramo.
E dican l'amor mio le tue bellezze.
Per te nel cor ho nova forma impressa,
i miracoli tuoi credi a te stessa.

Drusilla

Lieta m'en vado: Otton, resta felice;
m'indirizzo a riverir l'imperatrice.

Ottone

Le tempeste del cor tutte tranquilla;
d'altri Otton non sarà che di Drusilla;
e pur al mio dispetto, iniquo Amore,
Drusilla ho in bocca e ho Poppea nel core.

ATTO SECONDO

*Il giardino della villa di Seneca, fuori Roma.
Mercurio in terra mandato da Pallade annunzia a
Seneca dover egli certo morire in quel giorno, il
quale senza punto smarrirsi degl'orrori della
morte, rende grazie al cielo, e Mercurio dopo fatta
l'ambasciata se ne vola al cielo.*

Otó

Amb tu la meva fe no pot mentir.

Drusil·la

M'estimes, doncs?

Otó

Et desitjo.

Drusil·la

Així, de cop i volta?

Otó

L'amor és foc, s'encén de sobte.

Drusil·la

De tan sobtades dolceses
el meu cor gaudeix content, però
no ho entén. M'estimes?

Otó

Et desitjo. I que et digui
la teva bellesa l'amor que et tinc.
Per tu tinc al cor nova forma impresa,
creu en els teus propis miracles.

Drusil·la

Contenta me'n vaig. Otó, resta feliç,
vaig a retre homenatge a l'emperadriu.

Otó

Calma totes les tempestes del cor:
Otó no serà d'altres, només de Drusil·la;
tot i que a desgrat meu, inic Amor,
Drusil·la tinc a la boca, però Poppea al cor.

ACTE SEGON

*El jardí de la casa de camp de Sèneca, als afores
de Roma. Mercuri davalla a la terra, enviat per
Pal·las, i anuncia a Sèneca que aquell mateix dia
haurà de morir. Sèneca, sense immutar-se pels
horrors de la mort, dóna gràcies al cel, i
Mercuri, un cop feta l'ambaixada, se'n torna a
les altures.*

Seneca

Solitudine amata,
eremo della mente,
romitaggio a' pensieri,
delizia all'intelletto
che discorre, e contempla
l'immagini celesti
sotto le forme ignobili e terrene,
a te l'anima mia lieta se n' viene,
e lunge dalla corte,
ch'insolente e superba
fa della mia pazienza anatomia
qui tra le frondi, e l'erbe,
m'assido in grembo della pace mia.

Mercurio

Vero amico del cielo
appunto in questa solitaria chiostra
visitarti io vorrei.

Seneca

E quando, e quando mai
le visite divine io merita?

Mercurio

La sovrana virtù di cui sei pieno
deifica i mortali,
e perciò son da te ben meritate
le celesti ambasciate.
Pallade a te mi manda,
e t'annunzia vicina l'ultim'ora
di questa frale vita,
e 'l passaggio all'eterna ed infinita.

Seneca

Oh me felice, adunque
s'ho vissuto sinora
degli'uomini la vita,
vivrò dopo la morte
la vita degli dèi.
Nume cortese, tu,
t'ul morir n'annunzi?
Or confermo i miei scritti,
autentico i miei studi;
l'uscir di vita è una beata sorte,
se da bocca divina esce la morte.

Mercurio

Lieto dunque t'accingi

Sèneca

Estimada solitud,
ermitatge de la ment,
recer dels pensaments,
delícia de la intel·ligència
que recorre i contempla
les imatges celestes sota
les formes innobles i terrenals,
a tu ve la meva ànima contenta,
lluny de la cort, que,
insolent i superba
fa de la meva paciència anatomia;
aquí, entre herbes i boscatge
m'assec a la falda de la meva pau.

Mercuri

Ver amic del cel,
justament en aquest claustre solitari
volia visitar-te.

Sèneca

¿I d'ençà de quan mereixo
jo les visites divines?

Mercuri

La sobirana virtut que t'omple
divinitza els mortals,
i per això et mereixes
les celestials ambaixades.
Pal·las a tu m'envia
i t'anuncia que tens a prop
l'última hora d'aquesta fràgil vida
i el pas a l'eterna i infinita.

Sèneca

Oh, que feliç sóc! Perquè
si fins ara he viscut
la vida dels homes,
després de mort viuré
la vida dels déus.
Cortès deïtat,
m'anuncies la mort?
Així confirmo els meus escrits,
i autenticifico els meus estudis;
deixar la vida és una sort beata
si de boca divina sorgeix la mort.

Mercuri

Alegre, doncs, prepara't

al celeste viaggio,
al felice passaggio,
t'insegnerò la strada,
che ne conduce allo stellato polo;
Seneca or colà su io drizzo il mio volo.

Seneca riceve da Liberto, Capitano della guardia di Nerone, l'annuncio di morte d'ordine di Nerone; Seneca costante si prepara all'uscir di vita.

Liberto

(Fra sè)

Il comando tiranno
esclude ogni ragione,
e tratta solo o violenza, o morte.
Io devo riferirlo, e nondimeno
relatore innocente
mi par d'esser partecipe del male,
ch'a riferire io vado.

(A Seneca)

Seneca, assai m'incresce di trovarti,
mentre pur ti ricerco.
Deh non mi riguardar con occhio torvo
se a te sarò d'inafasto annunzio il corvo.

Seneca

Amico è già gran tempo,
ch'io porto il seno armato
contro i colpi del fato.
La notizia del secolo in cui vivo,
forestiera non giunge alla mia mente;
se m'arrechì la morte,
non mi chieder perdono:
rido, mentre mi porti un sì bel dono.

Liberto

Nerone...

Seneca

Non più, non più...

Liberto

A te mi manda.

Seneca

Non più, t'ho inteso, e ubbidisco or ora.

per al viatge celeste,
per al pas sublim;
t'ensenyaré el camí
que mena al pol estelat.
Sèneca, cap allà m'envolo ara.

Sèneca rep de Llibert, capità de la guàrdia de Neró, l'anunci de l'ordre de morir; sense torbar-se, Sèneca es prepara per deixar aquesta vida.

Llibert

(per a si mateix)

L'ordre tirana
exclou qualsevol raó,
i tracta sols de violència o mort.
Em toca a mi comunicar-ho,
i, bé que relator innocent,
em sembla que participo en el mal
que ara vaig a comunicar.

(a Sèneca)

Sèneca, em sap greu trobar-te,
tot i que et busco,
no em miris amb mals ulls
si sóc d'inafast anunci el corb.

Sèneca

Amic, ja fa molt temps
que duc el pit armat
contra els embats del fat.
Els esdeveniments del segle
en què visc no em són aliens;
si em portes la mort,
no em demanis perdó;
somric, vist que em portes tan bell do.

Llibert

Neró...

Sèneca

Prou, prou!

Llibert

M'envia a tu.

Sèneca

T'he entès i de seguida obeeixo.

Liberto

E come intendi, prima ch'io m'esprima?

Seneca

La forma del tuo dire, e la persona
che a me ti manda, son due contrassegni
minacciosi e crudeli
del mio fatal destino;
già, già son indovino.
Nerone a me t'invia
a imponermi la morte.

Liberto

Signor indovinasti;
mori, e mori felice,
che come vanno i giorni
all'impronto del sole
a marcarsi di luce,
così alle tue scritte
verran per prender luce i scritti altrui.
Mori, e mori felice!

Seneca

Vanne, vattene omai,
e se parli a Nerone avanti sera,
ch'io son morto, e sepolto, gli dirai.

*Seneca consola i suoi Familiari, quali lo
dissuadono a morire, e ordina a quelli di
prepararli il bagno per ricever la morte)*

Seneca

Amici è giunta l'ora
di praticare in fatti
quella virtù, che tanto celebrai.
Breve angoscia è la morte;
un sospir peregrino esce dal core,
ov'è stato molt'anni,
quasi in ospizio, come forestiero,
e se ne vola all'Olimpo,
della felicità soggiorno vero.

Famigliari

Non morir, Seneca, no.
Io per me morir non vuo'.
Questa vita è dolce troppo,
questo ciel troppo è sereno,
ogni amar, ogni veleno

Llibert

Com és que m'entens abans de parlar?

Sèneca

La manera de dir-ho i la persona
que t'envia són dos indicis
amenaçadors i terribles
del meu fatal destí,
no em costa endevinar-ho.
Neró t'envia a mi
per imposar-me la mort.

Llibert

Senyor, ho has encertat;
mor, i mor feliç,
perquè igual que els dies
van darrere el sol
per obtenir la seva llum,
també als teus escrits vindran
per obtenir llum els escrits d'uns altres.
Mor, i mor feliç!

Sèneca

Au, vés, i si parles
amb Neró abans del vespre,
li dius que sóc mort i enterrat.

*Sèneca consola els familiars, que el volen
dissuadir de morir, i els ordena que li preparin
el bany per rebre la mort.*

Sèneca

Amics, ha arribat l'hora
de practicar en els fets
la virtut que tant he celebrat.
Breu angoixa és la mort;
un sospir passatger surt del cor
on ha estat durant anys,
quasi com un hoste foraster,
i s'enlaira a l'Olimp,
autèntic recer de la felicitat.

Familiars

No moris, Sèneca, no.
No voldria jo morir.
Aquesta vida és massa dolça,
i aquest cel és més que serè,
tota amargor, tot verí,

finalmente è lieve intoppo.
Se mi corco al sonno lieve,
mi risveglio in sul mattino,
ma un avel di marmo fino,
mai no dà quel che riceve.
Non morir, Seneca, no.
Io per me morir non vuo'.

Seneca

Itene tutti, a prepararmi il bagno,
che se la vita corre
come il rivo fluente,
in un tepido rivo
questo sangue innocente io vo' che vada
a imporporarmi del morir la strada.

*Valletto, paggio, e Damigella dell'imperatrice
scherzano amorosamente insieme.*

Valletto

Sento un certo non so che,
che mi pizzica, e diletta,
dimmi tu che cosa egli è,
damigella amorosetta.
Ti farei, ti direi,
ma non so quel ch'io vorrei.
Se sto teco il cor mi batte,
se tu parti, io sto melenso,
al tuo sen di vivo latte,
sempre aspiro e sempre penso.
Ti farei, ti direi,
ma non so quel ch'io vorrei.

Damigella

Astutello, garzoncello,
bamboleggia amor in te.
Se divieni amante, affé,
perderai tosto il cervello.
Tresca Amor per sollazzo coi bambini,
ma siete Amor, e tu, due malandrini.

Valletto

Dunque amor così comincia?
È una cosa molto dolce?
Io darei per godere il tuo diletto
i cireggi, le pera, ed il confetto.
Ma se amaro divenisse

és finalment un lleu destret.
Si m'abandono al son lleuger,
em desperto l'endemà,
però una tomba de fi marbre
mai no torna allò que rep.
No moris, Sèneca, no.
No voldria jo morir.

Sèneca

Aneu tots a preparar-me el bany,
car si la vida corre
com un riu que flueix,
en un tebi riu vull que vagi
aquesta sang innocent
a emporprar-me el camí de la mort.

*El Patge i la Donzella de l'emperadriu fan
amorosa broma junts.*

Patge

Sento un no sé què,
un agradable pessigolleig,
digues tu què pot ser,
bonicoia damisel-la.
Et faria, et diria,
no sé pas ni què voldria...
Si amb tu estic, el cor batega,
si te'n vas em sento com un bajà,
a la viva llet del teu pit sempre
aspiro, sempre hi penso.
Et faria, et diria,
no sé pas ni què voldria...

Donzella

Xicotet astuciós,
s'entreté l'amor amb tu.
Si esdevens amant, a fe
que aviat perdràs el seny.
Per solaç Amor balla amb els nens,
però Amor i tu sou uns bergants.

Patge

Així comença, doncs, Amor?
I és una cosa gaire dolça?
Jo daria, per gaudir del teu delit,
les cireres, i les peres i confits.
Però si amarga se'm tornés

questo miel, che sì mi piace,
l' addolciresti tu?
Dimmelo vita mia, dimmelo di?

Damigella

L'addolcirei, sì, sì.
L'addolcirei, sì
O caro, godiamo!
O cara, Valetto

*Nerone intesa la morte di Seneca, canta
amorosamente con Lucano poeta suo famigliare
delirando nell'amor di Poppea.*

Nerone e Lucano

Or che Seneca è morto,
cantiam, cantiam Lucano,
amoroze canzoni
in lode di quel viso
che di sua mano Amor nel cor, m'ha inciso.

Cantiam, signore, cantiamo...

Di quel viso ridente,
che spira glorie, ed influisce amori;
cantiam di quel viso beato
in cui l'idea miglior sé stessa pose,
e seppe su le nevi
con nova meraviglia,
animar, incarnar la granatiglia.
Cantiam, di quella bocca
a cui l'India e l'Arabia
le perle consacrò, donò gli odori.
Bocca, bocca...

Lucano

Bocca, che se ragiona, o ride,
con invisibil arme punge, e all'alma
dona felicità mentre l'uccide.
Bocca, che se mi porge
lasciveggiando il tenero rubino
m'inebria il cor di nettare divino.

Nerone

Ahi destin! Ahi destino!

Lucano

Tu vai, signor, tu vai

aquesta mel que tant em plau,
tu me l'endolciries,
digues, vida meva, ho faries?

Donzella

Sí, sí, l'endolciria,
i tant que sí...
Oh, patge estimat,
t'estimo, a gaudir!

*Neró, assabentat de la mort de Sèneca, canta
amorosament amb Lucà, poeta familiar seu,
manifestant l'amor a Poppea.*

Neró i Lucà

Ara que Sèneca és mort,
cantem, cantem, Lucà,
cançons amoroses
en lloança d'aquell rostre que Amor
amb la seva mà m'ha gravat al cor.

Cantem, senyor, cantem!

D'aquell rostre somrient
que respira glòria i inspira amor;
cantem aquell rostre feliç,
on la mateixa noció d'amor s'ha inscrit
i ha sabut sobre la neu,
amb nou miracle,
animar, encarnar la magrana.
Cantem d'aquella boca,
a la qual l'Índia i l'Aràbia
les perles consagrà i els perfums donà.
Boca, boca...

Lucà

Boca, que si raona o riu,
amb invisibles armes fereix, i a l'ànima
dóna felicitat mentre la mata.
Boca que si em posa a l'abast,
voluptuosa, el tendre robí,
el cor m'embriaga amb nèctar diví.

Neró

Ah, destí, ah, destí!

Lucà

Tu estàs, senyor, caient

nell'estasi d'amor deliciando,
e ti piovon dagl'occhi
stille di tenerezza,
lacrime di dolcezza.

Nerone

Idolo mio,
celebrarti io vorrei,
ma son minute fiaccole, e cadenti,
dirimpetto al tuo sole i detti miei.
Son rubin preziosi
i tuoi labbri amorosi,
il mio core costante
è di saldo diamante,
così le tue bellezze, ed il mio core
di care gemme ha fabbricato Amore.

*Ottone s'adira contro a se medesimo delli pensieri
avuti di voler offendere Poppea nel disperato
affetto della quale si contenta viver soggetto.
Ottavia imperatrice comanda ad Ottone, che
uccida Poppea sotto pena della sua indignazione,
e che per sua salvezza si ponga in abito femminile,
Ottone tutto si contrista e parte confuso.*

Ottavia

Tu che dagli avi miei
avesti le grandezze,
se memoria conservi
de' benefici avuti, or dammi aita.

Ottone

Maestade, che prega
è destin che necessita: son pronto
a servirti, o regina,
quando anco bisognasse
sacrificare a te la mia ruina.

Ottavia

Voglio che la tua spada
scriva gl'obblighi miei
col sangue di Poppea; vuò che l'uccida.

Ottone

Che uccida chi?

Ottavia

Poppea.

en l'èxtasi d'amor,
i dels ulls et plouen
gotes de tendresa,
llàgrimes de dolcesa.

Neró

Ídol meu,
prou voldria exalçar-te,
però davant del teu sol
els meus mots són menudes flames.
Són preciosos robins
els teus llavis amorosos,
el meu cor constant
és de sòlid diamant;
així de cares gemmes ha fabricat
Amor les teves belleses i el meu cor.

*Otó s'enfada amb ell mateix per haver pensat de
volar ofendre Poppea, a l'afecte desesperat de la
qual s'accontenta de viure subjecte.
L'emperadriu Octàvia demana a Otó que mati
Poppea, si no vol suscitar la seva indignació, i
que per seguretat es posi roba de dona. Otó es
queda moix i se'n va confús.*

Octàvia

Tu que dels meus avantpassats
vas rebre les grandeses,
si conserves memòria
dels beneficis obtinguts, ajuda'm!

Otó

Majestat que prega
és destí que obliga; estic disposat
a obeir, oh, reina,
ni que significués haver-te
de sacrificar la meva ruïna.

Octàvia

Vull que la teva espasa
escrigui tals obligances
amb la sang de Poppea, vull que la matis.

Otó

Que mati qui?

Octàvia

Poppea.

Ottone

Che uccida chi?

Ottavia

Poppea, perché?

Dunque ricusi

quel che già promettesti?

Ottone

O ciel, o dèi,

in questo punto estremo

ritoglietemi i giorni, e i spirti miei.

Ottavia

Che mormori?

Ottone

Fo voti alla fortuna,

che mi doni attitudine a servirti.

Ottavia

E perché l'opra tua

quanto più presta fia, tanto più cara,

precipita gl'indugi.

Ottone

(Fra sè)

Sì tosto ho da morir?

Ottavia

Ma che frequenti

soliloqui son questi? Ti protesta

l'imperial mio sdegno,

che se non vai veloce al maggior segno,

pagherai la pigrezza con la testa.

Ottone

Se Neron lo saprà?

Ottavia

Cangia vestiti.

Abito muliebri ti ricopra,

e con frode opportuna,

sagace esecutor t'accingi all'opra.

Ottone

Dammi tempo, ond'io possa

inferocir i sentimenti miei,

disumanare il core!

Otó

Que mati qui?

Octàvia

Poppea, per què?

¿Que potser refuses

allò que ja has promès?

Otó

Oh, cel, oh, déus,

en aquest punt extrem

preneu-me els dies, i l'esperit i tot!

Octàvia

Què murmures?

Otó

Faig vots a la Fortuna

per ser capaç de servir-te.

Octàvia

I per tal que la teva obra em sigui,

com més ràpida més cara,

no t'entretenguis i actua.

Otó

(per a si mateix)

Tan aviat he de morir?

Octàvia

Què signifiquen aquests

soliloquis repetits? La meva còlera

imperial t'adverteix que

si no vas veloç a la gran tasca

pagaràs la peresa amb el teu cap.

Otó

I si Neró ho sap?

Octàvia

Canvia't de vestits.

Posa't roba de dona

i amb oportunes astúcies,

sagaç executor, aconsegueix l'obra.

Otó

Dóna'm temps per poder

enferotgir els meus sentiments

i deshumanitzar el cor!

Ottavia

Precipita gl'indugi.

Ottone

Dammi tempo, ond'io possa
imbarbarir la mano;
assuefar non posso in un momento
il genio innamorato
nell'arti di carnefice spietato.

Ottavia

Se tu non m'ubbidisci,
t'accuserò a Nerone,
ch'abbia voluto usarmi
violenze inoneste,
e farò sì, che ti si stanchi intorno
il tormento, e la morte in questo giorno.

Ottone

Ad ubbidirti, imperatrice, io vado.
O ciel, o dèi, in questo punto estremo
ritoglietemi i giorni e i spirti miei.

Drusilla vive consolata dalle promesse amoroze di Ottone.

Ottone palesa a Drusilla dover egli uccider Poppea per commissione d'Ottavia imperatrice, e chiede per andar sconosciuto all'impresa gl'abiti di lei la quale promette non meno gl'abiti che segretezza, ed aiuto.

Ottone

Io non so dov'io vada;
il palpar del core
ed il moto del piè non van del pari
L'aria che m'entra in seno, quand'io respiro,
trova il mio cor sì afflitto
Ella si cangia in subitaneo pianto;
e così mentr'io peno,
l'aria per compassion mi piange in seno.

Drusilla

E dove signor mio?

Ottone

Drusilla, Drusilla!

Octàvia

No t'entretenguis i actua.

Otó

Dóna'm temps per tal que pugui
fer bàrbara la mà;
en un instant no puc acostumar
l'ànim enamorat
a les arts del botxí despíetat.

Octàvia

Si no m'obeeixes,
t'acusaré davant de Neró
d'haver volgut fer-me
violències deshonestes,
i ho faré de tal manera que avui mateix
t'esgotarà el turment, i la mort.

Otó

A obeir-te, emperadriu, vaig.
Oh, cel, oh, déus, en aquest punt extrem
preneu-me els dies, i l'esperit i tot!

Drusil·la se sent consolada per les promeses amoroses d'Otó.

Otó fa saber a Drusil·la que ha de matar Poppea per mandat d'Octàvia, i li demana que li deixi els seus vestits per dur a terme l'empresa. Drusil·la li promet la roba i, a més a més, mantenir el secret i donar-li ajuda.

Otó

No sé pas on vaig;
el batec del cor i els passos
del meu peu no van d'acord.
L'aire que m'entra al pit quan respiro
troba el cor tan afligit que, pietós,
es transforma en plor sobtat,
i així, mentre jo pateixo,
l'aire, per compassió, em plora al pit.

Drusil·la

On vas, senyor meu?

Otó

Drusil·la, Drusil·la!

Drusilla

Dove, dove, signor mio?

Ottone

Te sola io cerco.

Drusilla

Eccomi a' tuoi piaceri.

Ottone

Drusilla, io vo' fidarti
un secreto gravissimo; prometti
e silenzio, e soccorso?

Drusilla

Ciò che del sangue mio, non che dell'oro,
può giovarti e servirti,
è già tuo più che mio.
Palesami il secreto,
che del silenzio mio
ti do l'anima in pegno, e la mia fede.

Ottone

Non esser più gelosa di Poppea...

Drusilla

No, no.

Ottone

...di Poppea.

Drusilla

Felice cor mio, festeggiami in seno.

Ottone

Senti, senti.

Drusilla

Festeggiami in seno...

Ottone

Senti, io devo
or ora per terribile comando
immergerle nel sen questo mio brando.
Per ricoprir me stesso
in misfatto sì enorme
io vorrei le tue vesti.

Drusil·la

On, on vas, senyor meu?

Otó

A tu et buscava.

Drusil·la

Aquí em tens per al que et plagui.

Otó

Drusil·la, et vull confiar
un gravíssim secret, promet-me
silenci i ajuda.

Drusil·la

Allò que de la meva sang, i no de l'or,
et pugui fer servei,
és ja teu més que meu.
Revela'm el secret,
que pel que fa al silenci, fidel,
l'ànima et dono com a penyora.

Otó

No estiguis ja més gelosa de Poppea...

Drusil·la

No, no.

Otó

...de Poppea.

Drusil·la

Feliç cor meu, exulta en el meu pit.

Otó

Escolta, escolta.

Drusil·la

Exulta en el meu pit...

Otó

Escolta, ara mateix
per ordre terrible li he d'enfonsar
al pit aquesta espasa.
Per cobrir-me jo
en tan enorme crim
voldria els teus vestits.

Drusilla

E le vesti e le vene io ti darò.
E le vesti e le vene
ti darò volentieri;
ma circospetto va', cauto procedi.
Nel rimanente sappi
che le fortune e le ricchezze mie
ti saran tributarie in ogni loco;
e proverai Drusilla
nobile amante, e tale,
che mai, l'antica età non ebbe uguale.
Felice cor mio, festeggiami in seno.
Andiam pur, ch'io mi spoglio,
e di mia man travestirti io voglio.
Ma vuò da te saper più a dentro, e a fondo
di così orrenda impresa la cagione.

Ottone

Andiam, andiam omai,
che con alto stupore il tutto udrai.

Il giardino di Poppea. Poppea godendo della morte di Seneca perturbatore delle sue grandezze prega Amor che prosperi le sue fortune, e promette ad Arnalta sua nutrice continuato affetto, ed'essendo colta dal sonno se fa adagiare riposo nel giardino, dove da Arnalta con nanna soave vien addormentata.

Poppea

Or che Seneca è morto,
Amor ricorro a te,
guida mie spemi in porto,
fammi sposa al mio re.

Arnalta

Pur sempre sulle nozze
canzoneggiando vai.

Poppea

Ad altro, Arnalta mia, non penso mai.

Arnalta

Il più inquieto affetto
è la pazza ambizione;
ma se arrivi agli scettri, e alle corone,
non ti scordar di me,
tiemmi appresso di te.

Drusil·la

Et donaré els vestits i les venes.
Els vestits i les venes
et donaré ben de gust;
però sigues circumspecte, vigila.
Quant a la resta, sàpigues
que la meva fortuna i riqueses
et seran tributàries on sigui,
i trobaràs en Drusil·la
tan noble amant que mai
l'edat antiga no en va veure d'igual.
Feliç cor meu, exulta en el meu pit!
Anem, que em trauré la roba
i jo mateixa et disfressaré.
Però vull que m'expliquis a fons
el motiu de tan horrible empresa.

Otó

Anem, va, anem,
amb gran estupor ho escoltaràs.

El jardí de Poppea. Ella s'està allà gaudint de la mort de Sèneca, que havia pertorbat les seves grandeses, i prega Amor que prosperi la seva fortuna. Promet a Arnalta, la dida, un afecte permanent; quan li agafa son, es disposa a jeure al jardí, on Arnalta cantant-li fluixet fa que s'adormi.

Poppea

Ara que Sèneca és mort,
Amor, a tu recorro,
guia'm l'esperança a port,
fes-me esposa del meu rei.

Arnalta

¿Que no penses parar mai
amb la cançoneta de les nocés?

Poppea

No penso en res més, Arnalta meva.

Arnalta

El sentiment més inquiet
és la folla ambició;
però si arribes a ceptre i corones,
no t'oblidis de mi,
tingues-me sempre al costat.

Poppea

Non dubitar, che meco
sarai sempre la stessa,
e non fia mai che sia
altra che tu la secretaria mia.
Amor, ricorro a te,
guida mia speme in porto,
fammi sposa al mio re.
Par che 'l sonno m'alletti
a chiuder gl'occhi alla quiete in grembo.
Qui nel giardin, o Arnalta,
fammi apprestar del riposare il modo,
ch'alla fresc'aria addormentarmi io godo.

Arnalta

Adagiati, Poppea,
acquietati, anima mia:
sarai ben custodita.
Oblivion soave
i dolci sentimenti
in te, figlia, addormenti.
Posatevi occhi ladri,
aperti deh che fate,
se chiusi ancor rubate?
Poppea, rimanti in pace;
luci care e gradite,
dormite omai dormite.
Amanti vagheggiate
il miracolo novo:
è luminoso il dì, sì come suole,
e pur vedete, addormentato il sole.

Amore scende dal Cielo, mentre Poppea dorme.

Amore

Dorme, l'incauta dorme,
ella non sa,
ch'or or verrà
il punto micidiale;
così l'umanità vive all'oscuro,
e, quando ha chiusi gl'occhi
crede essersi dal mal posta in sicuro.
O sciocchi, o frali
sensi mortali
mentre cadete in sonnacchioso oblio
sul vostro sonno è vigilante dio.

Poppea

No dubtis que amb mi
sempre seràs la mateixa,
i que mai no serà cap altra
que tu la meva secretària.
Amor, a tu recorro,
guia'm l'esperança a port,
fes-me esposa del meu rei.
Sembla que el son em convida
a tancar els ulls a la falda del repòs.
Aquí al jardí, Arnalta,
fes-me preparar el descans,
que em plau dormir a l'aire fresc.

Arnalta

Estira't, Poppea,
descansa, ànima meva:
quedes ben custodiada.
Suau oblit adormi
en tu, filla meva,
els dolços sentiments.
Pareu, ulls lladres,
¿què feu oberts,
si tancats encara robeu?
Poppea, queda en pau;
cars i gentils llumeners,
dormiu, ara, dormiu.
Amants, admireu
el nou miracle: el dia
és lluminós, tal com sol ser,
i, en canvi, el sol veieu dormir.

Amor baixa del cel, mentre Poppea dorm.

Amor

Dorm, la incauta dorm,
ella no sap
que ara vindrà
l'instant fatídic;
així viu a les fosques la humanitat,
i quan ha tancat els ulls es creu
a recer segur contra el mal.
Oh, ximplés, oh, fràgils
sentits dels mortals,
mentre caieu en inconscient oblit,
sobre el vostre son vetlla un déu.

Dormi, o Poppea,
terrena deà;
ti salverà dall'armi altrui rubelle,
Amor che move il sol e l'altre stelle.
Già s'avvicina la tua ruina;
ma non ti nuocerà strano accidente,
ch'Amor picciolo è sì, ma onnipotente.

Ottone travestito da Drusilla capita nel giardino dove sta addormentata Poppea per ucciderla, e Amor lo vieta. Poppea nel fatto si sveglia, e inseguito (Ottone creduto Drusilla) dalle Serventi di Poppea fugge. Amor, protestando voler oltre la difesa di Poppea incoronarla in quel giorno imperatrice, se ne vola al cielo, e fornisce l'atto secondo.

Ottone

Eccomi trasformato,
d'Otton in Drusilla.
No, non d'Otton in Drusilla,
ma d'uom in serpe, al cui veleno, e rabbia
non vide il mondo, e non vedrà simile.
Ma che veggio infelice?
Tu dormi anima mia? Chiudesti gl'occhi
per non aprirli più? Care pupille,
il sonno vi serrò
affinché non vediate
questi prodigi strani:
la vostra morte uscir dalle mie mani.
Ma che tardo? Che bado?
Costei m'aborre, e sprezza, e ancor io l'amo?
Ho promesso ad Ottavia: se mi pento
accelero a miei di funesto il fine.
Poppea, t'uccido; Amor, rispetti, addio.

Amore

Forsennato, scellerato,
inimico del mio nume,
tanto adunque si presume?
Fulminarti io ti dovrei,
ma non merti di morire
per la mano degli dèi.
Illeso va' da questi strali acuti,
non tolgo al manigoldo i suoi tributi.

Poppea

Drusilla, in questo modo,

Dorm, Poppea,
terrenal dea,
et salvarà de les armes traïdores
Amor, que mou el sol i altres estrelles.
Ja s'acosta la teva ruina,
però no t'arribarà cap mal,
car Amor és petit, però omnipotent.

Otó, disfressat de Drusil·la, es presenta al jardí on està adormida Poppea per matar-la, i Amor ho impedeix. Poppea es desperta, i tot seguit, Otó (que sembla Drusil·la) es veu perseguit per les donzelles de Poppea i fuig. Amor, volent, a part de defensar Poppea, posar-li la corona d'emperadriu aquell mateix dia, s'envola cap al cel i clou el segon acte.

Otó

Aquí estic, transformat
d'Otó en Drusil·la.
No, no d'Otó en Drusil·la,
sinó d'home en serp, amb un verí i una ràbia
com el món no ha vist ni en veurà d'igual.
Però, què veig, infeliç!
Dorms, anima meva? ¿Has tancat els ulls
per no tornar-los a obrir? Cares pupil·les,
el son us ha tancat
perquè no pugueu veure
aquest estrany prodigi:
les meves mans donant-vos la mort.
Però per què trigo? Què espero?
M'avorreix i em menysprea, i encara l'estimo?
Ho he promès a Octàvia: si em faig enrere,
accelero la fi funesta dels meus dies.
Poppea, et mato; Amor, respecte, adéu!

Amor

Insensat, malvat,
enemic de la meva divinitat,
¿a tant t'atreveixes?
Hauria de fulminar-te,
però no mereixes morir
per la mà dels déus.
Surt il·lès d'aquests dards aguts,
no prendré al botxí el que li pertany.

Poppea

Drusil·la, així te'm presentes?

con l'armi ignude in mano,
mentre nel mio giardin dormo soletta?

Arnalta

Accorrete, accorrete,
o servi, o damigelle,
inseguir Drusilla, dalli, dalli,
tanto mostro a ferir non sia chi falli.
dalli, dalli, dalli, dalli!.

Amore

Ho difesa Poppea,
vo' farla imperatrice
Ho difesa Poppea!

ATTO TERZO

*Drusilla gioisce sperando di breve intender la
morte di Poppea sua rivale per goder degl'amori
di Ottone.*

Drusilla

O felice Drusilla, o che sper'io;
corre adesso per me l'ora fatale,
perirà, morirà la mia rivale,
e Otton finalmente sarà mio.
O che spero, che sper'io?
Se le mie vesti
avran servito per ben coprirlo,
con vostra pace, o dèi,
adorar io vorrò gl'arnesi miei.
O felice Drusilla, o che sper'io?

*Arnalta nutrice di Poppea, con Littore con molti
Simili fa prender Drusilla, la quale si duole di sé
medesima*

Arnalta

Ecco la scellerata
che pensando occultarsi,
di vesti s'è mutata.

Drusilla

E qual peccato...

Littore

Fermati, morta sei.

Amb l'arma nua a la mà,
mentre al meu jardí dormo tota sola?

Arnalta

Acudiu, acudiu,
servents, donzelles,
va, va, a perseguir Drusil·la,
tal monstre no dubteu a colpejar!
Au, va, va, de pressa!

Amor

He defensat Poppea,
vull fer-la emperadriu.
He defensat Poppea!

ACTE TERCER

*Drusil·la, enjogassada, espera rebre aviat la
nova de la mort de Poppea, rival seva, per poder
gaudir de l'amor d'Otó.*

Drusil·la

Oh, feliç Drusil·la, què espero?
Ja corre per a mi l' hora del destí,
perirà, morirà la meva rival
i Otó serà finalment meu.
Què espero? Ah, què espero?
Si els meus vestits
li han servit per ben tapar-lo,
amb el vostre permís, oh, déus,
adorar voldré els meus arreus.
Oh, feliç Drusil·la, què espero?

*Arnalta, la dida de Poppea, amb el Líctor i
d'altres fa detenir Drusil·la, que es lamenta de si
mateixa.*

Arnalta

Aquí teniu la malvada,
que pensant ocultar-se,
s'ha canviat de vestit.

Drusil·la

I quin pecat...

Líctor

Atura't, o morta ets!

Drusilla

E qual peccato mi conduce a morte?

Littore

Ancor t'ingigi, sanguinaria indegna?
A Poppea dormiente
macchinasti la morte.

Drusilla

Ahi caro amico, ahi sorte,
ahi mie vesti innocenti!
Di me doler mi deggio, e non d'altrui;
credula troppo, e troppo incauta fui.

Nerone interroga Drusilla del tentato omicidio, lei per salvar dall'ira di Nerone, Ottone suo amante, confessa per odio antico (benché innocente) aver voluto uccider Poppea, ove da Nerone vien sentenziata a morte.

Arnalta

Signor, ecco la rea
che uccidere tentò
la matrona Poppea;
l'innocente dormia nel suo giardino,
sopraggiunse costei col ferro ignudo,
se non si risvegliava
la tua devota ancella,
sopra di lei scendva il colpo crudo.

Nerone

Onde tanto ardimento? E chi t'indusse
rubella al tradimento?

Drusilla

Innocente son io,
lo sa la mia coscienza, e lo sa dio.

Nerone

No, no, confessa omai,
s'attentasti per odio, o se ti spinse
l'autoridade, o l'oro al gran misfatto.

Drusilla

Innocente son io,
lo sa la mia coscienza, e lo sa dio.

Drusil·la

Quin pecat em condueix a la mort?

Líctor

Encara fingeixes, indigna sanguinària?
A Poppea que dormia
has volgut donar mort.

Drusil·la

Ai, estimat, ai, sort,
ai, vestits meus innocents!
De mi m'he de plànyer, i no d'un altre,
massa incrèdula i massa incauta he estat.

Neró interroga Drusil·la per l'intent d'homicidi. Ella, per salvar de la ira de Neró el seu amant Otó, confessa que per un antic odi (per bé que innocent) ha volgut matar Poppea. Neró la sentència a mort.

Arnalta

Senyor, aquí teniu la rea
que ha intentat llevar la vida
a la matrona Poppea;
la innocent dormia al seu jardí,
va arribar aquesta amb l'arma nua,
i si la teva devota donzella
no s'hagués despertat, hauria
damunt d'ella caigut el cop cruel.

Neró

D'on surt tanta gosadia? ¿Qui, rebel,
t'ha impulsat a una traïció com aquesta?

Drusil·la

Sóc innocent, ho sap
la meva consciència, i ho sap Déu.

Neró

No, no, confessa ara si has atemptat
per odi, o si a tal crim t'ha impulsat
una autoritat o l'or.

Drusil·la

Sóc innocent, ho sap
la meva consciència, i ho sap Déu.

Nerone

Flagelli, flagelli, funi, fochi
cavino da costei
il mandante e i correi.

Drusilla

(Fra sè)

Misera me, piuttosto
che un atroce tormento
mi sforzia dir quel che a tacer vorrei,
sopra me stessa toglio
la sentenza mortal, e 'l monumento.

Arnalta

Che cinguetti ribalda?

Littore

Che vaneggi assassina?

Nerone

Che parli traditrice?

Drusilla

(Fra sè)

Constrastano in me stessa
con fiera concorrenza
amore e l'innocenza.

Nerone

Prima ch'aspri tormenti
ti facciano sentir il mio disdegno,
or persuadi all'ostinato ingegno
di confessar gl'orditi tradimenti.

Drusilla

Signor, io fui la rea,
ch'uccidere volli
l'innocente Poppea.

Nerone

Conducete costei
al carnefice omai,
fate ch'egli ritrovi,
con una morte a tempo,
qualche lunga, amarissima agonia,
ch'inasprisca la morte a questa ria.

Drusilla

(Fra sè)

Neró

Que flagell, cordes i foc,
li arrenquin el nom
de l'inductor i dels còmplices.

Drusil·la

(per a si mateixa)

Mísera de mi, abans
no em forci un atroç turment
a dir el que voldria callar,
damunt meu assumeixo
la sentència de mort i la tomba.
Oh, vosaltres que us dieu amics,
ah, emmiralleu-vos en mi,
aquests són els oficis del veritable amic.

Arnalta

Què remugues, desvergonyida?

Líctor

Què delires, assassina?

Drusil·la

(per a si mateixa)

Competeixen dins meu,
en salvatge conflicte
Amor i la innocència.

Neró

Abans que els aspres turments
no et facin sentir la meva còlera,
persuadeix la teva ment obstinada
de confessar la traïció ordida.

Drusil·la

Senyor, he estat jo la culpable:
he volgut matar
la innocent Poppea.

Neró

Conduïu-la al botxí
de seguida i digueu-li
que trobi, amb una mort lenta,
la manera d'allargar
una amarguíssima agonia,
que faci més dura la mort a aquesta rea.

Drusil·la

(per a si mateixa)

Adorato mio bene
amami almen sepolta,
e sul sepolcro mio
mandino gl'occhi tuoi solo una volta
dalle fonti del core
lacrime di pietà, se non d'amore;
ch'io vado vera amica e fida amante
tra i manigoldi irati
a coprir col mio sangue i tuoi peccati.

Nerone

Che si tarda, o ministri?
Con una atroce fine
provi, provi costei
mille morti oggi mai, mille ruine.

Ottone vedendo rea l'innocente Drusilla palesa sé medesimo, colpevole del fatto confessando aver voluto commettere il delitto per commissione d'Ottavia imperatrice, Nerone inteso ciò li salva la vita, dandoli l'esilio, e spogliandolo di fortune, Drusilla chiede in grazia d'andar in esilio seco e partono consolati, Nerone decreta il ripudio d'Ottavia imperatrice, e che oltre all'esilio sia posta in una barca nel mare a discrezione de' venti.

Ottone

No, no, questa sentenza
cada sopra di me che ne son degno.
Io con le vesti di Drusilla andai,
per ordine d'Ottavia imperatrice
ad attentar la morte di Poppea.
Dammi signor, con la tua man la morte.

Drusilla

Io fui la rea, ch'uccider volli
l'innocente Poppea.

Ottone

Giove, Nemesi, Astrea
fulminate il mio capo,
che per giusta vendetta
il patibolo orrendo a me s'aspetta.

Drusilla

A me s'aspetta.

Adorat tresor meu,
estima'm almenys sepultada,
i sobre el meu sepulcre
deixin anar els ulls, ni que sigui
un sol cop, des de les fonts del cor,
llàgrimes de pietat, si no d'Amor;
car me'n vaig, fidel amiga i vera amant,
a veure els botxins irats per cobrir
amb la meva sang els teus pecats.

Neró

Per què trigueu, ministres?
Amb una fi atroç
que experimenti aquesta dona
avui mil morts, mil destrosses.

Otó, veient que culpen la innocent Drusil·la, fa palès ell mateix que és culpable d'haver volgut cometre el delicte per mandat d'Octàvia. Neró, en sentir-ho, li salva la vida, i l'envia a l'exili, privat de la seva fortuna. Drusil·la demana la gràcia d'anar també a l'exili amb ell i parteixen en pau. Neró decreta el repudi d'Octàvia, i mana que, a part d'enviar-la a l'exili, la posin en una barca al mar a mercè dels vents.

Otó

No, no, aquesta sentència
ha de caure sobre mi, me la mereixo.
Jo amb els vestits de Drusil·la he anat,
per ordre de l'emperadriu Octàvia
a intentar la mort de Poppea.
Dóna'm, senyor, la mort per mà teva.

Drusil·la

Jo he estat la culpable
de voler matar la innocent Poppea.

Otó

Júpiter, Nèmesi, Astrea,
fulmineu-me d'un cop,
car per justa venjança
el patíbul horrible m'espera.

Drusil·la

M'espera a mi.

Ottone

A me s'aspetta.

Drusilla

A me.

Ottone

A me.

Drusilla

A me.

Ottone

A me s'aspetta.

Dammi signor, con la tua man la morte.

Nerone

Vivi, ma va' ne' più remoti deserti
di titoli spogliato, e di fortune,
e serva a te mendico, e derelitto,
di flagello e spelonca il tuo delitto.
E tu ch'ardisti tanto, o nobile matrona,
per ricoprir costui
d'apportar salutifere bugie,
vivi alla fama della mia clemenza,
vivi alle glorie della tua fortezza,
e sia del sesso tuo nel secol nostro
la tua costanza un adorabil mostro.

Drusilla

In esilio con lui
deh, signor mio, consenti,
ch'io tragga i dì ridenti.

Nerone

Vanne come ti piace.

Ottone

Signor, non son punito, anzi beato;
la virtù di costei
sarà ricchezza, e gloria a' giorni miei.

Drusilla

Ch'io viva, e mora teco: altro non voglio.
Dono alla mia fortuna
tutto ciò che mi diede,
purché tu riconosca
in cor di donna una costante fede.

Otó

A mi m'espera.

Drusil·la

A mi.

Otó

A mi.

Drusil·la

A mi.

Otó

M'espera a mi.

Dóna'm, senyor, la mort per mà teva.

Neró

Viu, però vés-te'n als més remots deserts
privat de títols i de fortuna,
i que et serveixi a tu, pidolaire solitari,
de flagell i cova el teu delictes.
I tu que a tant t'has atrevit,
oh, noble matrona, per tapar-lo,
aportant salutíferes mentides,
viu per a fama de la meva clemència,
viu per a glòria de la teva fortitud,
i sigui del teu sexe en el nostre segle
la teva constància un adorable exemple.

Drusil·la

Exiliada amb ell,
ah, senyor meu, consent
que passi els meus dies felços.

Neró

Vés, fes el que et plagui.

Otó

Senyor, no castigat, sinó joiós em sento;
la virtut d'ella serà
riquesa i glòria dels meus dies.

Drusil·la

No vull sinó viure i morir amb tu.
Dono a la meva fortuna
tot el que m'ha donat,
si és que reconeixes
fe constant en un cor de dona.

Nerone

Delibero e risolvo
con editto solenne
il ripudio d'Ottavia,
e con perpetuo esiglio
da Roma io la proscivo.
Mandasi Ottavia al più vicino lido.
Le s'appresti in momenti
qualche spalmato legno,
e sia commessa al bersagliar de' venti.
Convengo giustamente risentirmi.
Volate ad ubbidirmi.

*Nerone giura a Poppea, che sarà in quel giorno
sua sposa*

Poppea

Signor, oggi rinasco ai primi fiori
di questa nova vita,
voglio che sian sospiri
che ti facciano sicuro
che, rinata per te, languisco e moro,
e morendo e vivendo ognor t'adoro.

Nerone

Non fu, non fu Drusilla, no,
ch'ucciderti tentò.

Poppea

Chi fu, chi fu il fellone?

Nerone

Il nostro amico Ottone.

Poppea

Egli da sé?

Nerone

D'Ottavia fu il pensiero.

Poppea

Or hai giusta cagione
di passar al ripudio.

Nerone

Oggi, come promisi,
mia sposa tu sarai.

Neró

Delibero i resolc
amb edicte solemne
el repudi d'Octàvia,
i amb exili perpetu
queda proscrita de Roma.
Porteu Octàvia a la riba més pròxima,
que se li prepari en un moment
alguna barca calafatada
i sigui enviada a la mercè dels vents.
Tinc dret de mostrar el meu ressentiment,
obeïu-me a l'instant!

*Neró jura a Poppea que aquell mateix dia serà
la seva esposa.*

Poppea

Senyor, avui reneixo,
i les primeres alenades de la nova vida
vull que siguin sospirs
que et donin fe que, renascuda,
per tu llangueixo i moro,
i morint i vivint tothora t'adoro.

Neró

No va ser pas Drusil·la, no,
qui va intentar matar-te.

Poppea

Qui va ser el malnat?

Neró

El nostre amic Otó.

Poppea

Ell sol?

Neró

Octàvia ho va tramar.

Poppea

Ara tens un motiu just
per procedir al repudi.

Neró

Avui, com et vaig prometre,
seràs la meva esposa.

Poppea

Sì caro di, veder non spero mai.

Nerone

Per il trono di Giove, e per il mio,
hoggi sarai ti giuro,
di Roma imperatrice,
in parola regal te n'assicuro.

Poppea

In parola regal?

Nerone

In parola regal te n'assicuro.

Poppea

Idolo del cor mio, giunta è pur l'ora
ch'io del mio ben godrò.

Nerone, Poppea

Non più s'interporrà noia o dimora.
Cor nel petto non ho:
me 'l rubasti, sì, sì,
dal sen me lo rapì
de' tuoi begl'occhi il lucido sereno.
Per te, ben mio, non ho più core in seno.
Stringerò tra le braccia innamorate
chi mi trafisse... ohimè!
Non interrotte avrà l'ore beate,
se son perduto(a) in te,
in te mi troverò,
e tornerò a riperdermi ben mio,
che sempre in te perduto(a) mi trovaro

Ottavia ripudiata da Nerone deposto l'abito imperiale parte sola miseramente piangendo in abbandonare la patria ed i parenti.

Ottavia

Addio Roma, addio patria, amici addio.
Innocente da voi partir conviene.
Vado a patir l'esilio in piante amari,
navigo disperata i sordi mari.
L'aria, che d'ora in ora
riceverà i miei fiati,
li porterà, per nome del cor mio,
a veder, a baciare le patrie mura,

Poppea

Un dia més preciós no espero veure.

Neró

Pel tron de Júpiter i pel meu,
et juro que avui mateix seràs
l'emperadriu de Roma,
amb paraula reial t'ho asseguro.

Poppea

Amb paraula reial?

Neró

Amb paraula reial t'ho asseguro.

Poppea

Ídol del meu cor, ha arribat l'hora
que podré gaudir del meu bé.

Neró, Poppea

Ja no s'hi interposarà demora ni enuig.
No tinc ja cor al pit,
tu me l'has robat, sí, sí.
Del pit me'l va raptar
la clara serenor dels teus bells ulls.
Per tu, tresor, no tinc ja cor al pit.
Estrenyeré entre els braços enamorats
qui em va ferir d'amor... ai las!
No s'interrompran les hores beates,
si m'he perdut en tu,
en tu em trobaré
i em tornaré a perdre, amor meu,
car sempre en tu perdut/perduda em trobaré.

Octàvia, repudiada per Neró, abandonat el vestit imperial, se'n va sola miserament, plorant en abandonar la pàtria i els parents.

Octàvia

Adéu, Roma, adéu, pàtria, amics, adéu.
Innocent, de vosaltres m'he de separar.
Me'n vaig a l'exili en amargs plors,
desesperada, travessaré insensibles mars.
L'aire que, d'hora en hora
rebrà les meves alenades,
les portarà en nom del meu cor
a veure i a besar els murs de la pàtria;

ed io, starà solinga,
alternando le mosse ai pianti, ai passi,
insegnando pietade ai tronchi, e ai sassi.
Remigate oggi mai perverse genti,
allontanatemi dagli amati lidi.
Ahi, sacrilego duolo,
tu m'interdici il pianto
mentre lascio la patria,
né stillar una lacrima poss'io
mentre dico ai parenti e a Roma: addio.

*Arnalta, nutrice e consigliera di Poppea, gode
in vedersi assunta al grado di confidente d'una
imperatrice, e giubila de' suoi contenti.*

Arnalta

Oggi sarò Poppea
di Roma imperatrice;
io, che son sua nutrice,
ascenderà delle grandezze i gradi:
no, no, col volgo io non m'abbasso più;
chi mi diede del tu,
or con nova armonia
gorgheggerammi il «vostra signoria»;
chi m'incontra per strada
mi dice: «fresca donna e bella ancora»;
ed io, pur so che sembro
delle sibille il leggendario antico;
ma ogn'un così m'adula,
credendo guadagnarli
per interceder grazie da Poppea:
ed io fingendo non capir le frodi,
in coppa di bugia bevo le lodi.
Io nacqui serva, e morirò matrona.
Mal volentier morirò;
se rinascessi un dì,
vorrei nascer matrona e morir serva.
Chi lascia le grandezze
piangendo a morte va;
ma, chi servendo sta,
con più felice sorte,
come fin degli stenti ama la morte.

*Il palazzo di Nerone. Nerone solennemente assiste
alla coronazione di Poppea, la quale a nome del
popolo, del senato romano viene indiademata da
Consoli e Tribuni, Amor parimenti cala dal cielo*

i jo em quedaré tota sola,
alternant vagareig amb llàgrimes i passos,
ensenyant pietat als troncs i a les pedres.
Remeu, doncs, perversa gent,
per allunyar-me de l'estimada riba.
Ai, dol sacríleg,
tu m'impedeixes el plor
mentre abandono la pàtria,
i ni una llàgrima puc vessar
mentre dic als parents i a Roma: adéu!

*Arnalta, dida i consellera de Poppea, està
contenta de veure's elevada al rang de confident
d'una emperadriu, i gaudeix de l'alegria.*

Arnalta

Avui serà Poppea
emperadriu de Roma;
i jo que sóc la seva dida,
m'eivaré en grau de grandesa.
No, no em rebaixaré més amb la plebs:
qui em tractava de "tu", ara,
amb noves harmonies,
em refilarà un "vostra senyoria";
qui em troba pel carrer em diu:
"Bella dona, i encara fresca",
i jo prou sé que semblo
una de les sibil·les llegendàries,
però tothom així m'adula,
creient que em guanya
per demanar mercès a Poppea,
i jo, fingint no adonar-me de l'engany
bec les lloances en copa de mentides.
Vaig néixer serva i moriré matrona.
I a desgrat meu, moriré;
si mai renasqués, voldria
néixer matrona i morir serva.
Qui ha de deixar les grandeses,
plorant se'n va a la mort,
però qui està servint
veu com a sort feliç la mort,
i se l'estima com a fi dels sofriments.

*El palau de Neró. L'emperador assisteix a la
coronació de Poppea, que, en nom del poble i del
senat romà, és enaltida per còsols i tribuns;
igualment Amor baixa del cel amb Venus, les*

*con Venere, Grazie ed Amori, e medesimamente
incorona Poppea come dea delle bellezze in terra,
e fornisse l'opera.*

Nerone

Ascendi, o mia diletta,
della sovrana altezza
all'apice sublime.

Poppea

Il mio genio confuso,
al non usato lume,
quasi perde il costume,
signor, di ringraziarti.

Nerone

Ecco vengono i consoli e i tribuni
per riverirti, o cara;
nel solo rimirarti,
il popol e 'l senato
omai comincia a divenir beato.

Consoli, Tribuni

A te sovrana augusta.
Con il consenso universal di Roma,
indiademiam la chioma.
A te l'Asia, a te l'Africa s'atterra.
A te l'Europa, e 'l mar che cinge e serra
Quest'imperio felice,
ora consacra e dona
questa del mondo imperial corona.

Amore

Madre, madre, sia con tua pace
in ciel tu sei Poppea,
questa è Venere in terra,

Venere

Io mi compiaccio, o figlio
di quanto aggrada a te;
diasi pur a Poppea
il titolo di dea.

Amori

Or cantiamo giocondi,
e in cielo
il gioir sovrabbondi,
e in ogni clima, in ogni regione
si senta rimbombar «Poppea e Nerone».

*gràcies i amorets, i també corona Poppea com a
dea de la bellesa a la terra, i clou l'òpera.*

Neró

Eleva't, benvolguda meva,
a l'apex sublim
de la suprema grandesa.

Poppea

La meva ment confusa
davant la inusual llum
gairebé perd el costum,
senyor, de dar-te les gràcies.

Neró

Aquí vénen cònsols i tribuns
a fer-te reverència, estimada;
només de mirar-te
el poble i el Senat
ja comencen a ser feliços.

Cònsols, Tribuns

Augusta sobirana,
amb el consens universal de Roma,
el teu cap coronem;
davant teu es prostren Àsia i Àfrica;
Europa i el mar que cenyeix i enronda
aquest feliç imperi, a tu
ara et consagren i et donen
aquesta corona del món imperial.

Amor

Mare, mare, amb el teu permís,
aquí al cel sigui Poppea
la que és Venus a la terra!

Venus

El que a tu t'agrada, fill,
a mi em complau.
Que es doni a Poppea
el títol de dea.

Amorets

Doncs cantem alegres,
i al cel
els gaudis abundants,
i que arreu i pertot se senti
ressonar "Poppea i Neró"!

Poppea, Nerone

Pur ti miro, pur ti godo,
pur ti stringo, pur t'annodo,
più non peno, più non moro,
o mia vita, o mi tesoro.

Io son tua...

Tuo son io...

Speme mia, dillo, dì,

tu sei pur, l'idol mio,

sì, mio ben,

sì, mio cor, mia vita, sì.

Pur ti miro, pur ti godo,

pur ti stringo, pur t'annodo,

più non peno, più non moro,

o mia vita, o mi tesoro.

FINE**Poppea, Neró**

Com més et miro, més gaudeixo,
més t'abraço i més t'estrenyo,
ja no sofreixo, ja no moro,
oh, vida meva, tresor meu.

Jo sóc teva...

Teu jo sóc...

Esperança meva, digues, digues,

ets el meu ídol, sí,

ets el meu bé, el meu cor,

sí, vida meva, sí, sí!

Com més et miro, més gaudeixo,

més t'abraço i més t'estrenyo,

ja no sofreixo, ja no moro,

oh, vida meva, tresor meu.

FI**Traducció de Jaume Creus i del Castillo**

© Jaume Creus i del Castillo